

KÖSZÖNTJÜK A FELVÉTELEZŐKET!

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

KÖZGAZDÁSZ

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

XXI. ÉVFOLYAM, 12. SZÁM

ÁRA: 1,20 FORINT

1979. JÚNIUS 14.

Lapunk utolsó száma

Lapunk e számával búcsú-zunk olvasóinktól. Legközelebb szeptember 6-án jelentkezünk. Addig is mindenkinek kellemes nyaralást, hasznos időtöltést kíván

a Közgazdász szerkesztőbizottsága

Mi történik nyáron az egyetemen?

Nyáron kiürül az egyetem és a kollégium, ilyenkor mód nyílik az elenyehedetlen javítások elvégzésére.

Az idei nyári tervekről Papp Béla, az egyetem főmenedzserje beszélt.

A központi épület menyerületét évente kell felülvizsgálni és a veszélyessé vált részeket leverni. Ezt elkerülendő, most megkíséreljük az egész épület minden helyiségében leverni a vakolatot. Ha minden sikerül, ez a munka július elején kezdődik, szeptember elejéig húzódik el. Ezenkívül sorra kerül a nagykazánok karbantartása, javítása, a központi fűtőhálózat korrozióállóított szakaszának kicserélése.

Ha ezek jól megvalósulnak, kevesebb aggodalommal nézhetünk a tél elé.

Az egyetem vízvezeték-hálózata jelenleg nem szakaszolható. Ez azt jelenti, ha valahol hiba van, az egész épület vízellátása megbénul — mert a főcsapot kell elzárni —, s rögtön leáll a fűtés is, a menza is. Ezért nyáron legalább a stratégiai pontokon szakaszoljuk a vízvezeték-hálózatot. Nyári feladat még az elektromos hálózat és a tetőhéjazat javítása, valamint az egészségügyi helyiségek kimeszelése.

Ezek a munkálatok — a va-

kolatleverést nem számítva — mintegy 1,2 millió forintba kerülnek.

A Kinizsi utcai kollégiumban a kazánok és a liftkészítők karbantartására kerül sor, és ott is kimeszelik az egészségügyi helyiségeket.

A Makarenko utcai kollégiumban, mintegy 300 ezer forint értékű karbantartás keretében a tetőhéjazat és a PVC burkolatok javítására és megszelésére kerül sor, és elvégzik a lépcsők érdesítését, hogy a balesetveszély csökkenjen. Körülbelül 0,5 millió forintért az ajtó-ablak keretek mázolását is elvéggeztetik.

A Veres Pálné utcai kollégiumban a legnagyobb munka négy zuhanyzóhelyiség korszerűsítése és kisebb burkolati javítások, összesen 300 ezer forint értékben.

A szakszervezet bőséges választékot kínált nyárra a pihenni, utazni vágyóknak. Csehszlovákiában a Magas- és az Alacsony-Tátrában, Prágában, Pozsonyban, Poprádon; Lengyelországban Zakopánében, Krakóban, Varsóban és Gdanskban van lehetőség a pihenésre. Az NDK-ban többek között Berlin, Weimar, Drezda várja a közzgazósokat, dolgozókat.

Akik belföldön töltik szabadságukat, szintén sokféle

utazhatnak. A Balaton partján, a Bükkben, Sárospatakon és Egerben, Szegeden, Kecskeméten, Pécsen és még sok szép helyen pihenhetnek. Több helyen gyermeküdültetésre is sor kerül.

Idén a szakszervezet minden reális igényt ki tudott elégíteni, sőt akik most kapnak kedvet, még mindig találhatnak kedvükre valót, több üdülőben van még üres szoba.

A KISZ-bizottsághoz nyáron is fordulhatnak az érdeklődők. Van még kis méretű közzgazátrikó, lehet az alberletes fűzetben lapozgatni, akad még nyári munka is a fűzetben, s aki nem váltotta meg ez évi bélyegét a nemzetközi diákigazolványba, még pótolhatja.

Az építőtáborokba idén nem sok közzgazós utazik. Az egyetem barsi nemzetközi táborába és Miskolcra összesen — 65-en jelentkeztek. Jó néhányan a középiskolások szakosított táborában fognak táborvezetőként dolgozni.

Külföldön 75-en építőtáboroznak majd. 15-en Irkutszkba, 15-en Kazahsztánba, 15-en pedig Leningrádba utaznak. A többi 30 diák Lengyelországban, Bulgáriában vagy az NDK-ban építőtáborozik idén nyáron.

a MÁV vezérigazgatóság, mégpedig három közlekedés és három pénzügyszakos hallgatót keresnek irodai munkakörbe havi 2200 forintért.

Azok számára pedig akik a diplomamunka megírásához készülődnek, adatgyűjtés szempontjából nagyon kedvező állást ajánl a Központi Statisztikai Hivatal. Munkakört nem jelöltek meg, mivel saját bevallásuk szerint is az a céljuk, hogy megismertessék a hivatal, illetve az egyes főosztályok munkájával a hallgatókat.

A FELSOROLT MUNKÁKON kívül még jó néhányat tartalmaz a kis füzet, mind fizikai, mind egyéb területre. Úgy hiszem mindenki találhat magának megfelelőt, ha veszi a fáradságot és felkeresi a KISZ-bizottságot.

Ezen kívül az elhelyezkedés megkönnyítése érdekében a Fővárosi Pályaválasztási Tanácsadó is megjelentetett egy kis könyvet a Diákok nyári munkavállalásai 1979. címmel, amely az általános iskolások, középiskolások és egyetemi hallgatók számára tartalmaz munkavállalási lehetőségeket.

Tehát még semmi sem késő, mindenki megtalálhatja a számára legelőnyösebb ajánlatot. Az a kis pénz pedig sohasem jön rosszul, főleg ha az ember a nyár további részére tervezett kirándulások finanszírozására gondol.

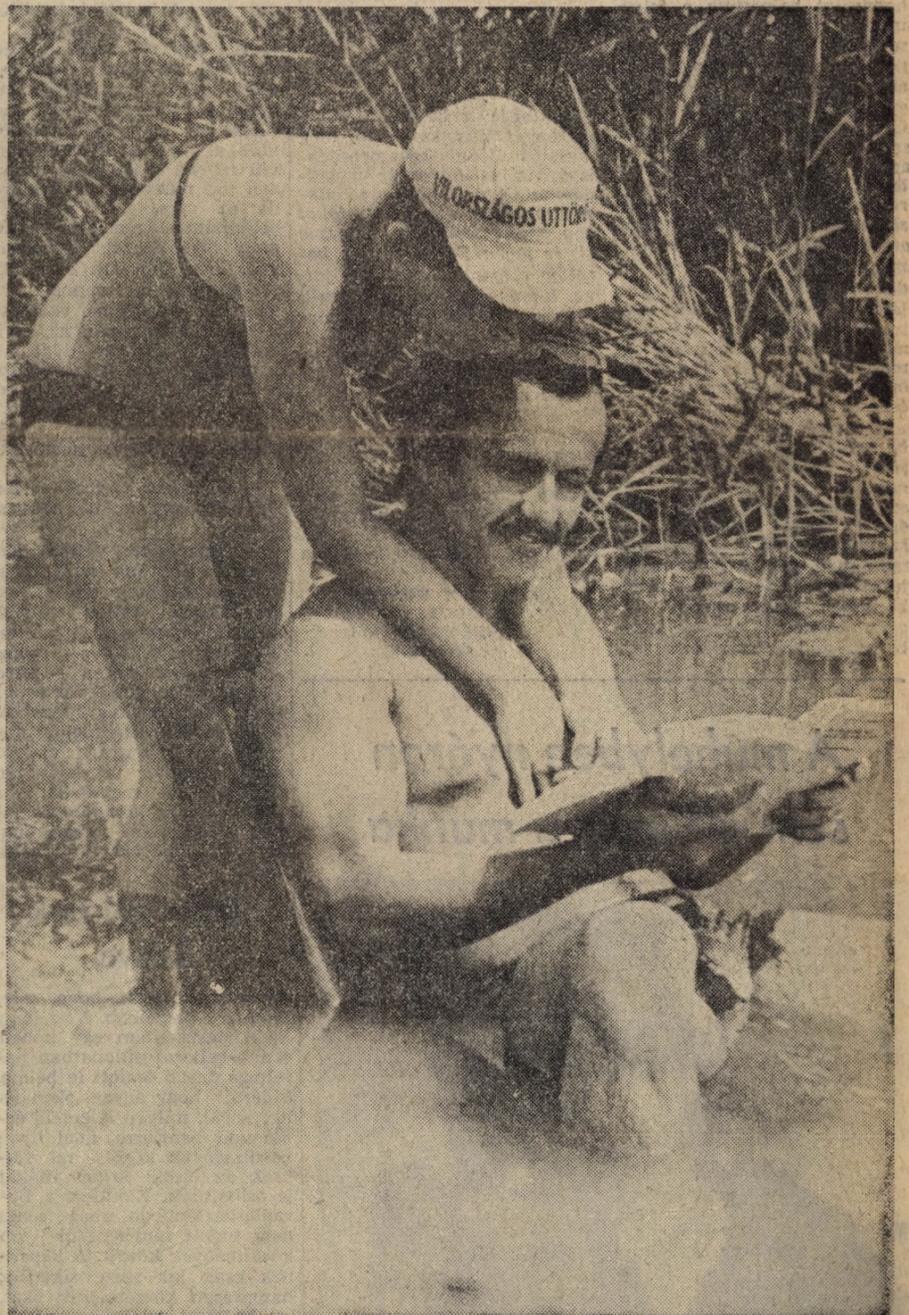
Németh Gyöngyi

A TARTALOMBÓL:

OKTATÓI VÉLEMÉNY A KOLLÉGIUMI MUNKARÓL: „Tudtam örülni, ha három kollégistát rávezettem a rendszeres testületi munkára a DB-n keresztül, ha három hallgatóval meg tudtam érteni, hogy miért jó az, ha nem alszik ott a fiúja éjszakánként...” (Cikk a 4. oldalon)

FEJEZETEK EGY SZIGORLATRÓL: „Derült égből vilámként bejelent: meg van győződve arról, hogy ha újra vizsgázza, jelesre tudná az anyagot, nem akarja folytatni a felelést, újra kíván szigorlatot. A bizottság ebbe nem akar belemenni: — Ezt a szíveséget nem tesszük meg magának!” (Cikk a 3. oldalon)

DIVAT A TENISZ: „A kezdők közt felbukkan egy valódi tehetség is. Remekül pörgeti a fonákat és a tenyerest is. Valami természetes adottsága van ehhez a játékhhoz. Katona Sanyi fel is sóhajt: Milyen kár, hogy nem kezdett el gyerekkorában teniszezni.” (Cikk a 7. oldalon)

Befürödünk ezzel a vizsgaidőszakkal! Fotó: Pullai Árpád

Nyári munkaalkalmak

GONDOLOM EGYETEM-MUNK HALLGATÓINK többsége ismeri már a KISZ-bizottságon található, alberleteket és alkalmi munkavállalási lehetőséget tartalmazó füzeteket. Gyakran lehet látni az ezeket a füzeteket lapozó és szorgalmasan kijegyzetelő diákokat a KISZ-bizottság környékén. Nyaranta, illetve tulajdonképpen már kora tavasszal gyarapodik a füzetek száma, kiegészül a nyári munkavállalási alkalmakat tartalmazó füzetrel. Ezeknek a munkáknak a felkutatása a KISZ-bizottság érdekvédelmi bizottsága tagjainak, és elsősorban vezetőjének segítségével történik.

Érdekvédelmi bizottságunk már néhány éves múltra tekint vissza. Ez idő alatt sikerült jó kapcsolatokat kialakítani az egyes vállalatokkal, amelyekről az alkalmi és nyári munkalehetőségeket kapjuk. Ezek a vállalatok már a mi külön megkerésünk nélkül is közlik az EB-vel a munkalehetőségeket.

Az olyan vállalatok pedig, amelyekkel még ez ideig nem volt kapcsolatunk a megkerésésünkre általában szívesen közlik a lehetőségeket.

Gyakran megtörténik azonban az is, hogy elsősorban a magánvállalkozók személyesen keresik fel KISZ-bizottságunkat és kéri a segítséget munkaerő-toborzásra. Így a füzetekben mindig szép számmal

található munkaalkalom, csak ki kell választani a megfelelőt.

A nyári munkák között közel 24 vállalat hirdetett állást az ország minden területére, de persze elsősorban Budapestre és a Balaton-környékre. A hirdetések tartalmazzák a munkakört, a bérézt, természetesen a munkahely megjelölését és a jelentkezés feltételeit.

Minden nyáron keresettek a Csemege Kereskedelmi Vállalat állásai, a Balaton környéki nagy üdülőtelepeken viszonylag jók a bérezési feltételek és a szállás biztosítása.

A NÉPSZERŰSÉGI LISTA második helyét a Somogy megyei ZÖLDÉRT munkajánlati foglalják el. A munka helye Siofok. Kéthetes és egyhónapos turnusokra hirdettek állást, fizikai (eladó, raktáros, kocsikísérő) munkára és adminisztratív munkakörbe. Lakást szintén a vállalat biztosít.

Ezeknek az állásoknak a meghirdetése már kora tavasszal megtörtént és az állásokra való jelentkezés jelenleg is folyik.

Kedvező ajánlatot kaptunk az EXPRESSZ Utazási Irodától, elsősorban nyelvigenyes szakosok számára, hisz az állások betöltésének egyik feltétele két idegen nyelv társalgási szintű tudása. A munkabér havonta 3000—4000 forint.

Ugyancsak szak szerinti megköttéssel hirdetett állást

„ÉG A MUNKA

A REPROGRÁFIAI SZOBÁBAN!”

Egyetemünk Központi Könyvtárának egyik legfiatalabb szolgáltatási típusa fotómásolatok készítése!

Közismert tény, hogy könyvtárunk a közgazdaságtudományok kijelölt országos információs központja. Országos hatáskörű tevékenysége támogatására a Kulturális Minisztériumtól 1976-ban egy szeri beruházásként egy Rank-Xerox másológépet kapott könyvtárunk, s ennek birtokában kifejlesztette másolószolgálatát.

A szolgáltatás jelentősége abban áll, hogy megkönnyíti a könyvtár állományában levő dokumentumok hozzáférhetőségét, a korlátozott példányszámú birtokunkban levő dokumentumok használóinak köre ezáltal bővíthet. A folyóiratok — más könyvtárak gyakorlatával megegyezően — nem kölcsönözhető állományegységek, a bennük közölt információk azonban az aktuális információk hordozói. A folyóiratcikkokről készített másolatok lehetővé teszik, hogy a használati szak-könyvtára részévé váljon a keresett cikk. A gyorsrész-készítés keretében nagy hangsúlyt helyezünk a folyóiratok tartalomjegyzékkel másolására, mely bepillantást enged a folyóiratok tartalmába, azok kézbevétele nélkül. A gyarapításra fordítható pénzügyi keret a központi- és tanszéki könyvtárak számára egyaránt korlátozott. Hasznos lenne, ha a tanszékek nem rendelnék meg azokat a költséges külföldi folyóiratokat, amelyek központi állományban megtalálhatók, hanem az érdekeltektől gyorsmáslatot kérnének, s egyéb folyóiratok rendelkezésével szélesítenék a szakfolyóiratok körét. A másolatok készítése a muzeális értékű dokumentumok megőrzését is hivatott szolgálni.

A szolgáltatást bárki igénybe veheti! Egyetemünk oktatóinak, dolgozóinak, hallgatóinak oldalanként 2.— Ft; külső igénylőknek oldalanként 4.— Ft térítés ellenében készítünk másolatot az állományunkban meglévő dokumentumokról. Ez az összeg az önköltséget fedezi csupán. Ingyen készítettünk egy példányban másolatot tanszékek szá-

mára abban az esetben, ha a kért anyag a tanszék kutatási profiljába tartozik, valamint a kérést a tanszékvezető aláírásával megerősíti. Az Olvasóterem mellett is működik másolóberendezés, melynek rendeltetése elsősorban az olvasótermi igények kielégítése.

E rendelkezések és belső szabályok kialakítása és követése elkerülhetetlen számunkra. Ugyanis a használók számának ugrásszerű növekedése azt jelzi, hogy a szolgáltatás keresett és jól bevált, azonban nagy gondot okoz számunkra, hogy az igényeket csak korlátozott mértékben tudjuk kielégíteni. Problémát jelent a gép személyi és működési feltételeinek megteremtése. Helyzetünket nehezíti még az is, hogy a gép elhelyezése nem megoldott. A gép által termelt ózon nagy mennyiségben — a közhiedelemmel ellentétben — mérgező. A gép kapacitásának optimális kihasználása lehetetlen, mivel folyamatosan nem üzemeltethető. Mint a címben már utaltunk rá, naponta egy vagy több alkalommal a gép ki-
gyullad, s ilyenkor a szó szoros értelmében ég a munka. Az új szolgáltatás meglétét közvetlenül érzékelhetik mindazok, akik a Kutatószobát használják, mert az égett papír szaga áthatóan terjeng a folyosón, szinte mindennap. Súlyosbítja a helyzetet, hogy a reprográfus szobában még katalóguscédula-sokszorosítás is folyik. A könyvtár megoldást talált arra, hogy a cédula-sokszorosítást végző dolgozókat egy másik szobában helyezze el, és így a Xerox gép és kezelője elegendő levegőhöz jutna. Reméljük, hogy a műszaki osztály kérésünkre késedelem nélkül eleget tesz.

Várjuk mindazokat, akiknek kutató-oktató munkáját elősegíti szolgáltatásunk. Problémáinkat csupán azért jeleztük, mivel a szolgáltatásunk bemutatásához, ismertetéséhez ez is hozzátartozik. Ennek ellenére várjuk igényeiket a Központi Könyvtár folyóiratcsoportjánál, I. 139. szobában, hétköznap 8—2 óra között!

KÖZPONTI KÖNYVTÁR
BIBLIOGRÁFIAI ÉS
DOKUMENTÁCIÓS
OSZTÁLY

A „VIZES” EMBER

Vannak különös sportágak. Nem vonzanak sokere nézőt, egyik-másik a kívülálló számára nem is élvezhető, többnyire a versenyzők családtagjai látogatják a csendben megrendezett bajnokságokat. Előfordul, hogy a versenyzők maguk szerzik meg felszerelésüket, nem csekély áldozatok árán, pedig világhírnévről aligha álmodhatnak.

Ha valakiről meghallom, hogy gyeplabdázik, ejtőernyőzik, vitorlázik, agyaggalamb-lövő, íjász, vagy éppen a bűvársport elkötelezettje, mindig foglalkoztat; miért választotta ezt, s nem lett inkább labdarúgó, kosárlabdázó, úszó vagy atléta.

★

Radványi Zsolt elsőéves hallgató, könnyűbúvár. Egyelőre a Vörös Meteorban.

— Elég rendezetlen Magyarország a bűvárok helyzete. Monopolhelyzetben van az MHSZ, ezenkívül csak szóraványos próbálkozások vannak. Pedig az utóbbi években érezhetően

megnőtt az érdeklődés

a bűvárok iránt. Lehet, hogy ebben a nálunk mostanában bemutatott Cousteau kapitány filmeknek is szerepük van. A baj többek között az, hogy az MHSZ-ben a sportjelleg — tehát a tájékozódási és búvár úszást — erőltetik, pedig az igazi a kutatás, a barlangban való merülés. Az egyetlen jelentős klub, amelyik az MHSZ-en kívül megáll a lábán és szabadon tud működni, az Amfora, de ez viszonylag zárt kör, betársulni elég nehéz. Okomoly merüléseket csinálhatnak, idén Ciprusra és a Vörös-tengerre is mennek. Mi most alig tartozunk valahová a Vörös Meteorban, az egyik szakosztályból már kiváltunk, a másikba még nem tudunk beilleszkedni. De kár volna onnan eljőnni, mert a kutatási területek felosztásakor a Vörös Meteor nagyon jó barlangokat kapott.

— Hozzátok tartozik a Baradla-barlang is, a kedvenced...

— Nemrégiben voltam bent először. Előttünk a barlangban tudomásunk szerint egy alkalommal ketten jártak. Kétszáz méternyire jutottak be, négy szifonon — vízzel színültig telt üregben — verekedték át magukat. Most viszont fantasztikus körülmények voltak. Az üregből általában egy-két ujjnyi víz szivárog. Amikor mi bent jártunk térdnél magasabb, nagyon erős ár hömpölygött ki felé a bejáraton. Fogalmunk sem volt, mi vár ránk belül. Igaz,

össze voltunk kötve,

de sosem tudtuk, hova, mire lépünk legközelebb. Volt, hogy megkapaszkodtam egy kőben, s a következő pillanatban hatalmas darab omlott le belőle, kiderült, hogy agyag. Nem lehet leírni, milyen felemelő érzés volt bentjárni, ahol ilyen körülmények között mi voltunk az elsők. Színes diákat is csináltunk. Előttünk a Baradla-barlangban még senki nem tudott fényképezni ilyen körülmények között. A képeknek csak kis része sikerült; hamarosan közzétesszük őket, ha kutatási eredményeink is lesznek a barlangból.

— Mit nevezek kutatási eredménynek?

— Ha javítani tudunk az eddig egyetlen, emlékezetből készült térképen, az már eredmény. De mi most kihoztunk egy mintát abból a gyűrűsféregből, amelyik a világon egyedül a Baradla-barlangban él. Az áradás feljebb hozta őket, vagy nagyon elsza-
porodtak, nem tudjuk. Szívesen átadtuk volna őket kutatásra, de nem kellett senkinek. Pedig előttünk még csak egyszer hoztak ki belőlük párat a barlangból, s akkor derült ki, hogy egyedülálló lelet. Elnevezték a megtalálójáról, s más akkor sem történt.

— Gondolod, hogy további szenzációs leletre lehet még bukkanni?

— A Baradlaban nem valószínű. Ez még aktív barlang, fejlődésben van. Magyarországon sok olyan barlang van, amelyet az elmúlt években tártak fel, de szifon zárja el a további utat, ahol csak könnyűbúvárok tudnak átjutni. Ezek feltárása után még nagy dolgokra számíthatunk. Feltáratlan a hegyi kistavak élővilága is, úgyhogy van még lehetőség bőven. De az igazság az, hogy a kutatásban a csoportok között elég nagy a féltékenység, s ez nagyon nehezíti a munkát.

— Ez volt a legutóbbi merülésed, de mikor volt az első?

— Nem tudom mit tartsak elsőnek. Tízéves korom óta merülgettem a legegyszerűbb szemüveggel.

15 évesen merültem először tengerben,

de még nem készülékkel. Ez jelentett olyan élményt, amely végképp eldöntötte, komolyan foglalkozom a bűvárkodással. Rá egy évre, tizenhat éves koromban volt az első merülésem készülékkel.

— Mi kell egy barlangi merüléshez?

— A felszerelés lényege, hogy biztonsági okokból két palack kell, amikből külön-külön két reduktorral vehető a levegő. Csakhogy egy reduktor majdnem annyiba kerül, mint egy készülék, így előfordul, hogy ezt az elemi

biztonsági szabályt sem tartjuk be, és a két palack összeköttetésben van. A bűvár saját felszerelésre törekszik. Ennek beszerzése azonban nagyon nehéz. Csak nyugatról lehet hozzájutni, az ottani értéke körülbelül 10 ezer forintnak megfelelő, de ez nálunk legalább 30 ezret ér. A felszerelést szinte mindenki maga veszi, a három évenként esedékes valutájából. Az áldozat azonban ennél nagyobb, mert ezek a cikkek vámkötelesek tehát vagy vámot fizet a bűvár — az amúgy is drága felszereléséért —, vagy csal. Amolyan fából vaskarika ez. Ahhoz, hogy az ember a tengerben kívül is merülhessen — vagyis valamit lásson — megszerethesse a bűvárkodást — biztonságos, korszerű felszerelés kell. Ennek beszerzése azonban sok évet vesz igénybe, addigra a kedve is elmehet az egészszől.

— Ha együtt a felszerelés, követhet a merülés.

— Ebben az az alapszabály, hogy

egy bűvár nem bűvár,

Tengerben csak összeszokott csoport merülhet, a Baradla bizonyos részein párban is lehet, a Tapolcai-barlang egyes szakaszain csak egy bűvárnak van helye. A bűvár azonban sosem lehet egyedül, a kintiekkel víz alatti telefonösszeköttetést tart. Nagyon fontos, hogy akik kint vannak, meny-nyire ismerik a merülő bűvárt. Az emberek 80 százalé-

ka ugyanis hajlamos túlértékelni a teljesítményességét, ebből pedig baj lehet. A jó bűvár nemcsak magát, hanem a társait, azok képességeit is valós határukkal ismeri, így tudnak jól együttműködni. Sok időt kell lent tölteni, amíg az ember elmondhatja, már nem kezdő. Nekem például elég hosszú ideig tartott megszokni a levegővételt, kapkodtam és ezért mindig enyhé légszomjamb volt. Most már biztonsággal mozgok a vízben, lélegzem a készülékből és hideg fejjel tudom megítélni mire vagyok képes.

— Nem féltél soha?

— Dehogynem. Egyszer az Adria-tengerben merültünk, és 34 méter mélyen elromlott a reduktorom, nem kaptam levegőt. Tudtam, hogy a palackban van még, csak én nem jutok hozzá. Először

egy társamtól kaptam levegőt,

majd feljebb jöttem. Valóban a reduktorban volt a hiba, nem tudott megfelelő túlnyomást biztosítani, feljebb már jó volt. Utólag visszagondolva biztos, hogy fel tudtak volna hozni a többiek, de azért meglehetősen volt. Egy másik alkalommal közetet gyűjténi mentem egy barlangba. Ilyenkor alapszabály, hogy kötelet kell vinni, hogy a visszautat jelezze a bűvárnak. Nos én ezt elmulasztottam. A barlangban nagyon tiszta a víz, de pillanatok alatt nagyon fel lehet kavarni. Velem is ez történt. Olyan zavaros lett a víz, hogy az arcom elé tettem a kézilámpát és csak pislálkozó fényt láttam a reflektorból. Akkor nagyon megijedtem és teljesen irányt tévesztettem, nem tudtam merre van a fent és a lent, a jobbra és a balra. Aztán bejöttem utánam a többiek, nem lett semmi baj. És még egyre emlékszem, tizenhétéves lehettem akkor. A Tapolcai-barlangban merültünk. Hárman mentünk, két srácot fényképeztem. Épp csak lubickoltak a képek kedvéért, Tapolcán vannak a barlangban csőszerű járatok. A srácok beúsztak az egyikbe és ugyanaz történt velük, mint velem a barlangban, felkavarták a vizet, hátrafelé már semmit sem láttak, de előre tiszta volt az út. Csak arra indulhattak. Elágazáshoz értek és a rövidebb utat választották. Csakhogy vízben az ember mindent egyháromadával nagyobbban lát, és elnézték a kijáratot, a vastagabb srác

nem fért át a résen.

Szörnyű dolog volt tudni, milyen útemben fogy a levegőjük és várni, vajon kijutnak-e. Segíteni nem tudtunk, az összes készülék nálunk volt, pótpalackot és redukort nem vittünk. Végül minden szerencsésen alakult, de ez azért cikis helyzet volt.

Ezek is jelzik, hogy a baj nem magától következik be, vagy felelőtlenség, vagy a hiányos felszerelés, vagy mindkettő idézi elő.

— Egy rokonod hatására lettél bűvár, a tőle kapott medál lóg a nyakláncodon, de nem valószínű, hogy az ő munkáját folytató. Miről álmodsz mégis a vizekkel kapcsolatban?

— Ez a rokonom Magyarországon máig is

egyetlen bűvármérnöke.

A felszabadulás után ő volt a felrobbantott Duna-hidak kiemelésénél a legfontosabb szakember. Minden hidroncsot az ő irányításával távolítottak el a vízből. A Lánchidat ábrázoló medált ez után a gázsi munka után kapta, s később nekem adta. Azután az árvízvédelemnél dolgozott. Most vezetője egy bűvártankönyvet készítő munkabizottságnak.

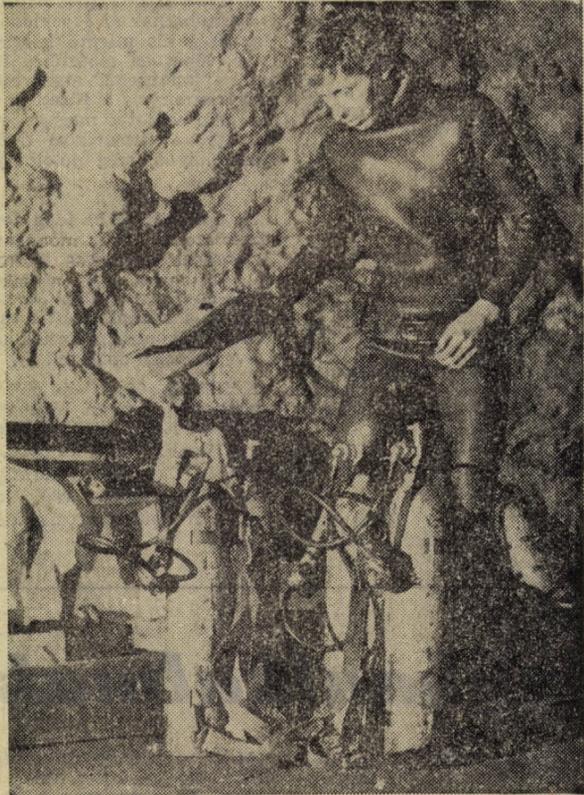
En még túl keveset merültem tengerben ahhoz, hogy azzal kapcsolatos álmaim legyenek. Elégedett lennék, ha a Baradlaban előbbre jutunk. Az igazi vágyam azonban az, hogy egyszer, talán elsőként Magyarországon filmet forgathassak a víz alatti barlangkutatásról.

M. G.

A műhelyben nyáron sem áll meg a munka

A műhelyben nyáron sem áll meg a munka
Fotók: Radványi

Fő a biztonság és az óvatosság!

Fejezetek egy szigorlatról

Nincs könnyű dolga a III. éves iparosoknak ebben a vizsgaidőszakban, hiszen két szigorlatot is le kell tenniük a kollektivumok mellett. Az ipargazdaságtan felén már túl vannak, tegnap volt az írásbeli, ma következik a szóbeli vizsga. A diákok idegesei, toporognak a tanszék előtt, a bizottságot várják. Közben beszélgetnek a felkészülésről, a vizsgakérdésekről, három diaktársuk elégtelen osztályzatú dolgozatairól.

A vizsga elkezdődik. A bizottság tagjai: dr. Pohner János és dr. Iványi Attila. A csoport gyakorlatvezetője — bár mára nincs beosztva — szintén részt vesz a vizsgán.

Először a három elégtelen írásbelit nézik át, Iványi Attila ellenőrzi a pontozást. Néhány válasznál kevesli az adott értékeket, dolgozatokként 5—15 pontról van szó. Ezek megítélése azonban mit sem változtatna az elégtelen jegyen, így módosítás nem következik be, a pontszámok maradnak. Ekkor hívják be az érintetteket, hogy a dolgozatukat ők is megnézhessék.

Még a folyosón elmondták, hogy kíváncsiak a pontozásra, mert számításuk szerint a kettesnek meg kellene lenni. Egyikük tudomásul veszi, hogy itt már semmi nem történhet, átlapozza a dolgozatot, és beírta a jegyet. Két társa rákérdez egy-egy nulla pontosra értékelt válasznál a helyes megoldásra.

A vita egyre élesebb, mindkét fél szavakba köt bele. Végül az egyik hallgató — rájön, hogy nem érhet el semmit — felindulásában az asztalra hajítja dolgozatát és kirohan. Behallatszik a többiekhöz szóló első mondata: — Hát, ez nem igaz! — Társa is feladja, s utána viszi az indexét. Ezután kezdődik a tulajdonképpeni vizsga.

Az első felelő közel 80 százalékot teljesített az írásbelin, most a jövedelmezésről beszél. Higgadtan kifejti funkcióit, mutatja, Iványi Attila gyakran közbekérdez, rögtön értékeli is a választ, elmondja mi volt jó, s hol pontatlan a fogalmazás. Majd összefoglalja az elhangzottakat, egybevetheti az írásbeli eredményével, s a teljesítményért négyest kínál. Jelzi, mi kellett volna még a jeleshez, de nyitva hagyja a kérdést; döntse el a vizsgázó tudja-e ötszöre az anyagot. Ő zavarba jön, s pirulva bár, de újabb kérdésre vállalkozik. Válasza nem tökéletes, nem elég a jeleshez, marad a négyes.

Ezután egy lány a vállalati érdekeltségi alapokról, képzésükről, felhasználásukról fe-

lel. A tétel inkább emlékeztet, mint logikát kíván, s ezzel nincs is probléma. Iványi Attila kis kérdésekkel próbál nehezíteni a feladaton. A válaszok többnyire pontosak. Nagyon jó vizsgázó. Ha a vizsgázatók kiegészítik, rögtön rávágja, hogy ezt épp most akarta mondani, ő is épp így gondolja, jó hogy ez szóba jött. Négyes-ötös között áll. Kár is megkérdezni, jó-e a négyes, látszik rajta, hogy egyébként megpróbál a jelesért. A döntős kérdésre jól felel, ötös kerül az indexébe.

Még egy jeles születik ezután, de ő egészen más típus. Nagyon izgul, elsöre kevesebbet mutat, mint amennyit valójában tud. Csendesén válaszol, de alig hibázik, pontos, logikus amit kifejt.

195 pontos írásbelire és egy jó, higgadt, összeszedett feleletre — a gazdasági számítások nem túl vonzó témaköréből — egy négyes osztályzat kerül a következő lány indexébe.

Ezután egy „nehézebb eset” következik. Az írásbelije alulról sűrűl a kettő, de a szóbeli az igazi mufa. A költségfajtákról beszél tökéletes önfegyelmel, pontosan s csak keze-lába remegése jelzi a tét nagyságát. A nehéz kérdésre is jó választ ad, a teljesítmény szóbeli része meg a négyest is felülmúlja. Az írásbelivel együtt ez hármast eredményez.

Ezt követi a sorozat legfurcsább felelete. Előtte Iványi Attila megkérdezi a vizsgázótól, hogy van-e problémája az írásbelije értékelésével — minden felelő kézbe kapta a dolgozatát. — A fiú kitérő választ ad, azért az kiderül, hogy több helyen is problémáknak tartja a pontozást, de a részletekbe nem kíván belemenni. Ő szintén a jövedelmezőség problémakörét húzza. Körülbelül fél óráig fejtegeti a kérdést, illetve a pontosító kérdésekre válaszol. Az írásbelije közepes, a válaszai akadovnak, nagy szíveteket tart közben, látszik, hogy nem koncentrált egészen. Majd teljes meglepődést keltve a szemináriumokról és a gyakorlatvezetőről kezd beszélni. Hogy a gyakorlatvezető „ját-szott” velük, hogy van, aki ezt jobban a szívére vette, van aki kevésbé. Ő itt a szigorlaton dobott rá — hogy mire?, az nem derül ki egy-értelműen. A bizottság tanács-talan: vajon mennyit tud valójában, maradjon a harmas-sa, vagy rontsák le egészre? Derült égből villámként bejelen-ti: meg van győződve arról, hogy ha újra vizsgázna, jeles-re tudná az anyagot, nem akarja tovább folytatni a fe-

lelést, újra kíván szigorlatozni. A bizottság ebbe nem akar belemenni: Ezt a szívességet nem tesszük meg magának! — Újabb kérdések következnek az egs-közepes kérdés eldöntésére. A vizsgázó nem válaszol. A bizottság a szóbelit először kétharmadra, majd kettesre minősíti, s egy egs-ben állapodik meg. A hallgató kijelenti, hogy szerinte ez a szóbeli teljesítmény — az ő saját mérceje szerint leg-alábbis — nulla, s így „jogos” az elégtelen, amit beíratni kíván. A bizottság újra tanács-kozik: joga van-e valakinek önszántából megbukni az után, hogy fél óráig beszélt a tételéről. A döntés: nem, de ezt még a tanszékvezető-he-lyettes véleményével is megerősítik. Az indexbe bekerül az egs, hiába kéri a vizsgázó, most már a kollégiumi átlagára is hivatkozva az elégtelen.

Nagyon nehéz helyzetben van a következő felelő: egy-ketteses dolgozattal, ilyen köz-járék után szóbelizni nem irigylésre méltó. Az ipar ágazati szerkezetéről, a KGST-ről beszél, meglepően szépen, a problémákat kiemelve, tör-téneti és nemzetközi áttekin-tést egyaránt ismertette. Ez, a bizottság egybehangzó véle-ménye szerint kifogástalan szóbeli. Az írásbelinek „kö-szönhető”, hogy harmasra vál-tozik az indexbe íráskor.

Az utolsó felelő SZET-es hallgató. Déli egy óra is elmúlt már, látszik, hogy ő is fátadt. Elégséges és közepes között mozog. A döntő kérdé-sre hibátlan választ ad, közé-pest kap.

Ennyi történt a vizsgán jú-nius 5-én. Miközben szedelőzködöm, a bizottság tagjai hangosan gon-dolkoznak.

Iványi Attila: Ha az érté-keket (nem elégtelen) teljesít-ményeket számítjuk, nem is volt ez rossz vizsga. Az átlag három egész fölött van, s ez szigorlaton jónak mondható. Az írásbelin magas mércét kell állítanunk — már csak a szakmai igényesség miatt is — s aki az írásbeli követelmé-nyeit megfelelően teljesítette, az a szóbelin még javíthat is. Egy-egy vizsga befejezése után sokáig szaktam gondolkozni, vajon igazságos voltam-e. Azt hiszem, e tekintetben végül is jól dolgoztunk, s megítélésem szerint még a vitás esetben is helyesen döntöttünk.

Műcsi Barna: Nagyon szél-sőséges volt a csoport évközi teljesítménye. Jónéhányszor előfordult, hogy a csoport nagy része minimális felké-szültséggel jelent a sze-

mináriumon, amit az is mutat hogy több esetben a csoport nagy része a röpdolgozatok pontszámának 50 százalékát sem tudta teljesíteni. Volt, aki az órák 80 százalékára nem járt be. Amikor a csoport vizsgára jelentkezett, nekem nem is szóltak, hogy aznapra vizsgáztatást vállaljak, ma sem lenne kötelező itt len-nem. A vitás esetben jól hatá-roztunk. A fiú meggondolhatta volna magát mielőtt tételt húz, vagy maradt volna egyszerűen otthon. Egyébként nem tudja ötszöre az anyagot, ha kijön a lépés, egy négyes volna reális neki.

Néhány dolog a vizsga kap-csán engem még foglalkoztat. Miért kellene a nap mérlegé-nek megvonásakor figyelmen kívül hagyni az elégteleneket? Talán csak nem azért, mert az elégtelen osztályzat nem számít bele a tanulmányi át-lagba? Az is elgondolkodtató, hogy az érintettek (kettő az elégtelen osztályzatúak közül) ilyen nehezen veszi tudomásul az általuk túlságosan szub-jektívnek tartott pontozást. Anélkül, hogy ebből bármi kö-vetkeztetést is levonják az esetet megnézők szokat-lannak tartom.

Az említett fiú ügye, szin-tén egyedi. Társa megérde-klődtek a dékánban, állítógag semmilyen megengedő, vagy tiltó passzus nincs a vizsga-szabályzatban, a hallgató uv jogára vonatkozóan. Ugy vé-lem a bizottság helyesen dön-tött, amikor szóbeli felelete után már nem adott módot az ismétlésre. Ennél fontosabbnak érzem azonban, hogy va-laki a vizsga kellős közepén a szigorlatoztató bizottságnak a csoport és a felkészülés „belügyeiről” beszél. Ez való-ban nem odatartozó kérdés. Mi lehet az oka, hogy mégis sor került rá?

Van aki állítja a csoportban, hogy gyakorlatvezetőjükkel közölték vizsgájuk időpontját, van aki azt mondja nem, mert szívesebben vizsgáztak volna másnál. A jegyek nem keltet-tek nagy meglepetést, de va-laki megjegyezte, hogy érde-mes összehasonlítani más csoportokkal, s akkor ki-derült, hogy volt, ahol sokkal több jeles született. Valaki odáig merészkedett, hogy eb-ben a gyakorlatvezetőről le-adott viszonylag kedvezőtlen jellemzésre is szerepe lehet.

Mindezek kiderítésére nem vállalkozom. A vizsgák befe-jeztével azonban nagy haszna lehetne a csoport és a gyakor-latvezető beszélgetésének, ha már erre évközben nem került sor.

Molnár Gabriella

Fotósunk vizsgaemlékéi

Fotók: Balázs Gusztáv

Hogyan kell nyelvvizsgázni?

Az ember azt hinné, hogy meg kell tanulni a nyelvet. Ki kell dolgozni a tételeket és a vizsgabizottság előtt számot adni a tudásról. Csakhogy nálunk mindez a do-log egyszerűbb részét jelenti.

Vegyünk például egy elsőévest, aki a kötelező orosz mellé felvesz egy nyugati nyelvet is. Példabeli elsőünk azután botor fővel nem nyelvigényes szakra jelentkezik. Összel azután azt tapasztalja, hogy minden hivatal, iro-da, adminisztratív szerv gyanakodva (sőt!) fogadja. „Ha nem jársz nyelvigényes szakra, minek neked a két nyelv?” Tegyük fel, hogy példabeli elsőünk lelkeben megfogalmazódott egyetemünk oktatónak nyelvtanulása buzditó intelmei, és a nehézségektől vissza nem rettenve folytatja mind a két (néha három) nyelv tanulását. Minden felében mindenki megígérteti vele, hogy isten-bizony szigorlatolni fog és ha elég szívós, még csoportot is találhat magának. (Oriási szerencsével tudásszintje-nek megfelelő csoportot is.) A különböző nyelvigé-nyes szakok hallgatói kerülnek egy csoportba. Ez meg-kezdődik a félévről félévre folyó harc az óraegyezteté-sért. Ha például három szak hallgatói kerülnek egy csoportba, az már háromféle óra-beosztást jelent, de a Nyelvi Intézet ügyis egy negyediket ír ki. Azért álta-lában sikerül megegyezni. Az előadásairól a hallgató-kat hiányoló oktatók jó ha tudják, hogy a távolmara-dások egy részét nem az oktató iránti kritika indokolja, hanem az, hogy a különböző szakos hallgatók és a nyelvtanár óraarendjében nem tudták máshová helyezni a nyelvtanár. Mindez hatványozottan jelentkezik, ha a példabeli botor hallgató nem hagyja abba az orosz nyelvet sem, amikor már nem kötelező, hanem 10 évi tanulás után még 2-t részán a nyelvvizsga megszerzésé-re, vagy ha — kimondani is szörnyű! — két nyugati nyelvet tanul.

Végül az utolsó félévben jön a nagy megpróbáltatás. Nem a nyelvvizsgát értem alatta, hanem az engedély megszerzését. Ugyanis, mivel ilyenkorra már minden lehetséges fórumon megígérte, hogy szigorlatozni akar a nyelvből és a csoport már 1—1,5 éve a szigorlati tételekkel foglalkozik, kicsit meghökken a példabeli hall-gató, amikor megtudja: engedélyt kell kérni a dékántól a nyelvvizsgára. Ehhez először a nyelvtanár javaslatát kell megszerezni. Nos, a tanárok egy része minden je-lentkezést javasol a szigorlatra, van, aki a csoport né-hány tagját nem. És volt, aki — miután a csoport más-fél éve a szigorlati tételek kidolgozásával és tanulásával foglalkozott — úgy ítélte meg, hogy a csoport egyetlen tagja sem jutott el a szigorlati szintig.

Tegyük fel, hogy példabeli hallgatónk megkapja a nyelvtanár javaslatát. Ezzel elballag az orosz, vagy a nyugati nyelvi tanszék vezetőjéhez, aki — sem a hall-gatót, sem nyelvtudását nem ismerve mit is tehetne más — aláírja. Utána hallgatónk tovább ballag a Nyel-vi Intézet igazgatójához, itt is begyűjti az autogramot és már viheti is kérvényét a dékáni hivatalba, ahol vagy engedélyezik, hogy vizsgázzon, vagy sem. És itt válik homályossá az ügy. Mire való ez az egész? Ha az az elv mozgatja ezt a mechanizmust, hogy a nem nyel-vigényes szakok hallgatói elsősorban szaktárgyaikat ta-nulják meg és érjenek el belőle tisztességes eredményt, és fennmaradó energiáikat fordítsák a kötelezőnél ma-gasabb szintű nyelvtanulásra — ezzel egyetérthetünk. De akkor miért nem a szigorlati csoportban történő nyelvtanulást vagy a második nyelv felvételét kellene dékáni engedélyhez kötni? Ha viszont az az elv, hogy tanuljon nyelvet minden közgazdász saját belátása és ereje szerint — akkor miért vágják el az utolsó pilla-natban annak lehetőségét, hogy a négyévi, esetleg igen intenzív nyelvtanulás kézzelfogható eredményben (kö-zép- vagy felsőfokú nyelvvizsgában) öltösn testet?

Attól, hogy valakit például negyedik év végén nem engednek nyelvből szigorlatozni, már nem javul meg visszamenőleg a szakmai munkája.

Igy azután a példabeli hallgatónk az ösztönzések és tanítások, a lehetőségek, az engedélyezések és az egész bürokratikus mechanizmus szövevényein átjutva joggal érezheti úgy, hogy maga a vizsga ehhez képest gyerek-játék.

Két kettes története

E stisek vizsgáznak a kül-gazdasági tanszéken nemzetközi pénzügyekből. Ne-gyed-, ötödévesek, s vala-mennyien külgazdászok. „Nem könnyű ez a tárgy” — mond-ják a folyosón várakozó lá-nyok, asszonyok. „Nekünk kü-lönösen nehéz, mert a vállala-toknál, ahol dolgozunk, főle-g az operatív lebonyolított munkát végezzük, s eléggé tá-vol állnak tőlünk ezek a mak-roosztintú pénzügyi összefüggé-sék. Láthatod majd, hogy fo-gunk szenvedni. Szerencsés-sebb lett volna, ha a külker. technika vizsgánkat nézted volna meg; ott azért jobban „csillogtunk”. „Ne izguljatok, — biztatlám őket, de tudom, hogy ez most legfel-jebb csak egy kényszeredett mosolyt váltana ki belőlük, egyáltalán nem hatna meg-nyugtatóan. Így inkább be-megyek Lantos Imre docens szobájába.

Barnára sült, sárga, rövid-ujjú blúzós lány kerül sorra. Csendesén odasúgja nekem, hogy nem nagyon megy a két tétel. Megpróbálom biztatni, hogy csak nyugodtan feleljen, s ne féljen a tanár úrtól, jó indulatú. Az első tétel megy is neki, ám a másodiknál za-varba jön. Ugyanis az inflá-cióról kell beszélnie, s bele kell szólnie a hetvenes évek jellemzőit is. Ez utóbbi pedig

csak előadáson hangzott el, s mint kiderült, valahogy ez az előadás kimaradt a lány éle-téből. Ekkor a vizsgázató — aki érthetően nem örül ennek a fejleménynek —, már csak általános műveltségére, tájéko-zottságára apellál, amikor to-vábbfaggatja a lányt, aki egy-re többször néz rám, bizta-lást, bátorítást várva. Igyek-szem minden tölem telhető megtenni, de nem segíthetek. Végülis kettesben állapodnak meg, amit egy igazán mélyről, szívből jövő sóhajjal meg-könnyeiből veszt tudomásul a Medimpexnél dolgozó lány.

Röpké felmérést végzek. Többektől halkan megkérde-m — mielőtt elkezdenének felelni —, hogy tudják-e a tételt, megy-e nekik. Senki nem akad, aki rábólintana, sőt mindenki valami fura fintort vág, jelezve, hogy ebből ciki lesz. Ki tudja, miért tesszik; talán nem tudják jól megítélni tudásukat, vagy esetleg ez csak afféle babona, miszerint, nem kiabálják el a sikert, hogy nem isznak előre a medve bő-rére? Mindenesetre egyikből sem lett ciki.

Menetközben bekerekednek egy lány a vizsgára. Megfi-gyelőként. Valamelyik későbbi napon számol majd be, de roppant kíváncsi, hogyan zaj-lik a vizsga, milvenek a kér-dések, s egyáltalán mire szá-

míthat. Azt hiszem ritkaság ez a fajta érdeklődés a közgázon, de van erre mód, s miért ne lehetne kihasználni. A lány szorgalmasan jegyzetel, igyek-szik mindent rögzíteni. De vajon mit láthat, milyen is ez a vizsga?

Jó hangulatú, barátságos légkörű. A tanár úr mindenki-nek megadja a lehetőséget, hogy az adott témáról min-dent elmondjon, amit tud, ami eszébe jut. Ezután beszélgetés váltja fel a monológot, per-se csak abban az esetben, ha a vizsgázó megfelelő partner ebben, mert előfordul, hogy újabb, eléggé sajátos monológ következik, amelyben kérdé-sék és válaszok váltogatják egymást, s amelyet már a ta-nár úr ad elő. Az egész fele-lét végén aztán részletesen elemzi Lantos Imre a hallot-takat, földelvé emlékezetesen jó és balul sikerült reagála-sokat, megjegyzéseket, okfej-téseket.

Egy kék ruhás, szőkés-bar-na, nemrég eljegyzett lány nagyon szenved a téte-lek kidolgozásával. Erősen fi-gyvel az éppen felelőre, hát-ha valami információt sikerül elcsípnie a témájához. Ami-kor aztán rákerül a sor, kis-sé dőcögve találja a tételt, de igyekszik mindent bevetni. Ha kell csábos mosolyát, végső

esetben pedig megadó tekin-tetét. Érdekesek a manőverei, de mindez — úgy látom — nem hatja meg a vizsgázatót, aki csak arra figyel, hogy az illető mit mond. Végül is ket-test kap, majd hosszasan há-lálkodik, s elmondja, hogy rengeteg dolga akadt az utó-bbi időben, s alig tudott a ta-nulásra koncentrálni. Sokáig hálálkodik még, de az utolsó vizsgázó is szeretné már ma-ga mögött tudni ezt a napot, így még egy végső bocsánat-kéréssel („elnézés, de sosem vizsgáztam még ilyen csap-nivalóan”) kivonul a szobá-ból. Vele együtt én is kime-gyek, mert az utolsó lány megkért, hogy ha lehet ne hall-gassam meg a feleletét, zavar-ná a jelenlétem. Akceptálom a kérést, bizonyára zavarban van. Ezen aztán ne múljon a sikeres helytállása!

Ma kettes és négyes között ingadoztak az osztályzatok. Lantos Imre szerint kicsi volt a hallgatók tárgyi tudása, bár az igaz, hogy nem túlzottan könnyű az anyag. Különösen azért nem, mert nemcsak az alapvető összefüggésekre va-gyunk kíváncsiak, hanem a legújabb nemzetközi pénzügyi fejleményekre is. S noha ez utóbbi precíz figyelemmel ki-séréses talán még Fekete Já-nosnak, az MNB elnökhelyet-tesének sem egyszerű feladat, de azért a diákoknak tájéko-zottabbnak kellene lenniük annál, mint ahogy azt itt mu-tatták.

OKTATÓI VÉLEMÉNY A KOLLÉGIUMI MUNKÁRÓL

Az első- és másodéves kollégisták álma a Kinizsi kollégium, néhány száz méterre az egyetemről, kétszárnyas modern épületével, kétágyas szobáival. Amikor elviselhetetlen volt a helyzet az átalakítások miatt a Makarenkóban, azzal vizsgálták magukat a kollégisták: „ezt már guggolva is kibírom, jövőre a Kinizsi mindenben kárpótol”. Négy-ötödéves hallgató él itt ebben az ideális környezetben. A feltételek adottak ahhoz, hogy a környezethez a modern miliőhöz illő életvitel alakuljon ki körülük. Hogy hogyan élnek a kollégisták ezzel a lehetőséggel, és hogy milyen feladatok hárulnak a kollégiumi nevelőkre a Kinizsiben, ezekre a kérdésekre adott választ öt-éves vezetői tapasztalatai alapján dr. Stafira Zsuzsa, a Kinizsi utcai Varga Jenő Kollégium igazgatója, a számviteli tanszék tanársegédje.

A megoldás nyitja a kari kollégium lenne

Figyelemmel kísérem előző két kollégium nyilatkozatát a kollégiumi nevelésről, és csak csatlakozni tudok Hardi László megállapításaihoz, aki hangsúlyozta — és ezt a kollégiumi szervezeti szabályzatunk is pontosan megfogalmazza —, a kollégiumi nevelő munka az egyetemi nevelőmunka szerves része kell, hogy legyen. Mindebből az is nyilvánvaló, hogy ennek végrehajtását csakis együtt tudjuk végezni az egyetemi oktatókkal. Ha az egyetemünkön túlra tekintünk, akkor láthatjuk, hogy ez az alapvető határozza meg nagyon sok más egyetem és kollégium kapcsolatát is. Gödöllőn az egyetemisták majdnem 90 százaléka kollégista. Itt teljesen egybeesik a KISZ-munka a kollégiumi munkával. Vagy a pécsi Tanárképző Főiskolát tudom felhozni példának, ahol a főiskolások jelentős része szintén kollégista, tehát természetesen itt is egybeesik a nevelési feladat. Nálunk annyiban módosul a helyzet, hogy az összhallgatóknak nem egészen 50 százaléka kollégista, és ennek megfelelően kellene megoszlania a nevelési munkának a kollégisták és a nem kollégisták között a szocialista közgazdász értelmiség formálása érdekében.

— Ez egy igen komplex feladat! Mi az, amit ebben a kollégium nevelői vállalni tudnak?

— Mindenképpen, ha vannak speciális tényezők a nevelésben, ez az együttélés. Itt a szakmai munkán túl négyezer ember él együtt. A kollégium egész létét, munkáját meghatározza, hogy milyen környezetet tudunk biztosítani a hallgatóknak, és hogy hogyan tudnak ezzel élni, illetve hogyan tudjuk rászoktatni őket arra, hogy hogyan éljenek a közösségben. Ez gyakorlatilag nem a szakmával kapcsolatos feladat, hanem egyszerűen az együttélés szabályainak kérdése. Ezért az összevelési munkán belül a kollégiumban a legényegesebb dolgokat azt tartom, hogy a hallgatók emberileg megerősödjenek és igazából jó értelemben alkalmazkodni tudó, kontaktust teremteni tudó közgazdászokként kerüljenek ki az életbe.

Sajnos ezen a területen mindig újra kell kezdeni a munkát. Az ilyesfajta munkának az is a hátránya, hogy nem lehet lemérni az eredményét. Azt ugyanis, hogy mennyire tudtam én vagy a közösség hatni egy emberre. Nem tudom mérni, mert olyan rövid az idő, amit itt töltenek a kollégisták — nem beszélve arról, hogy csak részinformációkat kapok a két év előzményeiről — hogy ezt inkább a közösség egyes tagjai tudják egymáson lemérni. És ha már le tudják mérni, erre képek is, akkor ezt nagyon nagy eredménynek tartom. Mert ez azt jelenti, hogy figyelték egymásra négy-öt éven keresztül. Szükség is lenne erre az odafigyelésre, hiszen nem tudunk annyi nevelőtanárt biztosítani — és azt hiszem, nem is kell —, hogy igazából a nevelőtanár kísérje végig egy ember fejlődését közösségi szempontból. Itt csupán arra tudunk hatni, hogy egy-egy közösség, alapközösség vagy kisebb baráti közösség figyeljen ezekre a szempontokra. Figyeljen arra, hogyan kell egy kétszemélyes szobában élni, hogyan kell alkalmazkodni egy folyosói közösséghez, egy kollégiumhoz, az ott kialakult szokásokhoz. S állítom, ha valaki ezeket az éveket a közösségi szempontjából zökkenőmentesen végig tudja lakni, akkor az emberileg akkora többletet kap, amit soha sehol nem pótolhat más, csak a kollégium.

A nevelési munka másik két területét, a szakmai és kulturális munkát nagyon sokáig még nem tudjuk elsődlegesen a kollégiumi nevelőmunka területének tekinteni. Az eltelet öt év folyamán én ezt olyan értelemben fogtam fel, hogy a két területen csak nagyon szoros együttműködéssel az egyetemmel lehet elvégezni a feladatokat, mert hiszen szükség van rá. Ezt nem lehet tagadni. Ha a kollégisták önmegvalósítás szempontjából igénylik a zenei klubot vagy különböző öntevékeny köröket, önálló szakmai, kulturális programokat, akkor ezeknek teret adunk. De arra nem vállalkozhatunk, hogy Pest-szerte híres klub-

élet legyen a kollégiumban. Ezt nem tartom olyan fontosnak, mint azt, hogy egy emeleten hogyan él harminc ember. Ez persze nem zárja ki a kettőt, de a fontossági sorrend hátrányukra kell, hogy alakuljon.

Az együttműködés az egyetemmel az oktatáson keresztül is biztosított. A szakmai és kulturális nevelőmunkába be tudnak kapcsolódni az egyetem tanárai a szemináriumokon, előadásokon. Erre mi már a kollégiumban nem tudunk direkt módon hatni. A mi feladatunk az együttes kérdés. Abba bele kell hogy szóljunk, mert a konfliktusok az együttesből fakadnak. S mindaddig, míg ezt nem tudjuk simán lerendezni — és miután állandóan új emberekkel kell foglalkozniunk —, tehát azt gondolom, nagyon sokáig ebben a miliőben ez lesz a legfontosabb feladat.

— Milyen tapasztalatokat szerzett a közösségi együttélés folyamán?

— Változókat. Találkoztam rendkívül pozitív és ideálisnak értékelhető közösségekkel, de a legszélsőségesebb konfliktusokkal vívódó emberekkel is. Ha végiggondoltam — és ezt minden évben megtettem —, hogy az éppen ott lakó két évfolyam milyen összetételű a közösségi élet szempontjából, mit tudunk velük elérni, akkor igazából nem tudtam azzal dicsekedni, hogy például 30-ról 50 százalékra nőtt azoknak az alapközösségeknek a száma, akik jobbavá váltak. Ez valószínű attól is függött, hogy mindig új emberek kerültek a kollégiumba, tehát mindig körülbelül ugyanakkora rétegre tudunk hatni, ugyanannál a rétegnél tudtuk elérni, hogy jó közösség váljon. Nagyon érdekes, hogy eredményeket minden évben egy-két kritikus közösségnél is elértünk, akik magatartásukkal már az év elején kitétek, rendkívül rossz összetételűknél, a közösséghez való viszonyuknál fogva (érdekes módon ezek többnyire fiúk voltak). Ezekre a közösségekre nagyon odafigyeltünk. Az alapközösségi vezető nem kis munka árán el tudta érni, hogy közös kirándulásokon, sportmegmozdulásokon vegyenek részt, önálló politikai kört, a folyosón kiállítást szervezzenek. Ez is azt bizonyítja, hogy ebben az időszakban is lehet hatni az emberekre.

A pozitív tapasztalatok általában azoktól a közösségektől eredtek, akikkel intenzívebb kapcsolatba kerültem. Így a DB tagjaival, az alapközösségek vezetőivel, illetve a különböző reszortmunkák aktivistáival. Ők voltak azok, akik szívesen jöttek dolgozni, akik tapasztalhatták, milyen verejtékes munka kollégiumban dolgozni, valamit elérni, szervezni, végrehajtani, akikkel a sikereket, a kudarcokat együtt éltük át. De pozitív tapasztalatnak könyveltem el azt is, ha egy nagyobb közösségből csupán öt emberrel már eredményt tudunk elérni. Ha csak öten jöttek el az előadásra, de az az öt ember azt élvezte, akkor már megérte a fáradságot. Mindig így fogtam fel a sok-sok gond mellett a kollégiumi munkát. Tudtam örülni, ha három kollégistát rávezettem a rendszeres testületi munkára a DB-n keresztül, ha három hallgatóval meg tudtam érteni, hogy miért jó az, ha nem alszik ott a fiúja éjszakánként, vagy miért jó az, ha nem bömbölteti a rádiót 10 óra után is. De tudtam örülni ha új bútorot kaptunk, vagy ha ki tudunk festetni, nem beszélve a Kinizsi-rádió bevezetéséről. Ezek mind-mind nagyon sok örömet adtak a munka során.

A rossz tapasztalatok abból származtak, hogy bizonyos rétegeknél a legjobb szándék mellett sem értünk el eredményt. Ők voltak azok, akik nem tudták belátni, hogy miért van szükség házirendre. Miért van arra szükség, ha négyezer ember együtt él, akkor valamiféle mederbe kell terelni a kollégiumi életrendet. Rossz tapasztalatot szereztünk azoknál, akiknél nem tudtuk elérni, hogy ne italozzanak, ne kártyázzanak, pedig ezekkel az emberekkel legalább olyan intenzitással foglalkoztunk, mint a legjobb diákbizottsági tagokkal. Mert sajnos négyezer emberből a nevelő rendszerint csak a két véglettel tud foglalkozni, azokkal, akikkel együtt dolgozik, meg akikkel folyamatosan valamilyen zűr van.

— Mint említette, a kollégiumi együttélés időtartamán rövid ahhoz, hogy látványos eredményeket lehessen kimutatni. Mégis lát-e valami kiutat a negatív tapasztalatok megszüntetésére vagy csökkentésére. Mi az, ami jobban segíthetné a nevelői ráhatást?

— Három dolgot tudok felsorolni abban a szellemben, amit Chikán Attila úgy fogalmazott meg, hogy radikális változást, csak radikális változtatással lehet teremteni. Ez a három kulcsfontosságúnak tartott dolog véleményem szerint érdemben előbbrelépést jelentene. Az egyik a kari kollégium megteremtése, ami mindenképpen ideális lenne. A kollégisták létszámában is egyenletesebb elosztást eredményezne. S hogy milyen eredménnyel

járna valójában, hogy négy vagy három és fél évig együtt van egy hallgató csoport egy nevelőtanárral, azt nem is tudjuk lemérni, csak mások tapasztalataiból. De ettől nem független a másik két kulcsfontosságú tényező. Az ugyanis, hogy a kari kollégium sokkal hatékonyabb együttműködést biztosítana az állami vezetéssel. Ezalatt nem a kijelölt rektorhelyettesre gondolok, hanem a kar állami vezetésére és azokra a tanároknak, akik tanítják a kollégistákat, szakmai kapcsolatba kerülnek velük és érdeklődést mutatnak aziránt, hogyan élnek a kollégiumban. A harmadik, ezzel szintén összefüggő tényező pedig a KISZ-szervezettel való együttműködés. Ezt a három dolgot tartom kulcsfontosságúnak, ami jelentős változást hozhat a jelenlegi kollégiumi életben. Ennek bevezetése kihatással lehet a közösségi munkára, és lövésigényű összefüggésben a szakmai munkát, a fegyelmet, a kulturális munka színvonalának emelését is.

Van egy másik tényező is, amit ugyan nem sorolnék a három előzővel egy sorba, de fontos tényezőnek tartok, ez a fegyelm kérdése. Véleményem szerint volt hatása annak, hogy az utolsó tanévben bevezették a tanulmányi fegyvelmel kapcsolatos rendszabályokat. Színvonalasabban tudtunk oktatni, mert nem késtek el a hallgatók az órákról, mert eljártak a szemináriumokra, mert tartalmasabb zh-akat írtak, és így tovább. Ilyen vonatkozásban úgy vélem, nem árt a kollégiumban is időnként példát statuálni. Engem borzasztóan bosszant, ha a kollégiumban kártyásokkal találkozom, és ha látom, akkor megakadályozom. Itt az egyetemen háromszáz oktatónak ez nem szúr szemet, vagy legalábbis nem meri senki azt a bátorságot venni, hogy a zsi-bongóban odamenjen a kártyásokhoz és felelősségre vonja őket. Ha erre merne vállalkozni valaki, és ha ismétlődés után ennek következménye is lenne, akkor biztos, ha csak rövid időre is, de ez hatalmas volna a többiekre. Ugyanerre gondolok kollégiumi szinten is. Időnként, amikor úgy érzi az ember, hogy betelt a pohár egy-egy hallgatónál, akkor meri neki ezt a „hallgatót kitenni a kollégiumból, még annak árán is, ha nem tudja az egyetemi tanulmányait folytatni. Szó sincs arról, hogy ebből rendszert csináljunk. Mert szerintem, ha hat ilyen renitens hallgató van, és ha ebből egyet így eligazítunk, akkor a másik ötöt nem lesz gond. Biztos, hogy sokkal nagyobb az ilyen példának a pozitív hatása, mint amilyen negatív hatása van most a zsi-bongóban tapasztalható képeknek.

Az utóbbi időben én örülök annak, hogy ezzel a felfogással az állami vezetés is egyetért. Sajnos három évvel ezelőtt még voltak olyan gondok, hogy nem értették meg, miért szúr nekem szemet, ha egy hallgató nem úgy viselkedik, ahogy azt elvárjuk.

— Milyen volt a diákbizottsággal való együttműködés?

— Az öt év alatt öt diákbizottsággal kellett együtt dolgoznom. Zökkenőmentes volt az együttműködésünk. Ennek ellenére volt olyan gyengébb DB-vel is dolgom, hogy a DB-ülés levezetését nem tudtam átadni a titkárnak. Nem tudtam a DB-t teljes egészében rászoktatni a testületi munkára. De voltak olyan diákbizottságaim, amelyek nagyon önállóan ráéreztek a kollégiumi munkára, annak irányítására, és ennek szívből tudtam örülni, annál is inkább, mert a kötelező feladatok mellett az a célkitűzés is vezetett minden DB-nél, hogy ezeket a gyerekeket meg kell tanítani testületi munkát végezni, emberekkel bábni, aktivistákat gyűjteni, kényes dolgokhoz hozzájárulni, mert ezzel tudom nekik honorálni azt a munkát, amit ott végeztek. Mással nem nagyon. Bár az utóbbi időben sikerült elérni, hogy a KISZ-bizottság jobban odafigyel a kollégiumban dolgozóakra. A legnagyobb érdem mégis, hogy önmaguknak annyi tapasztalatot, jártasságot szerezhettek a vezetésből, amit sehol máshol nem tudnak megszerezni, csak ilyen gyakorlati vezetés közben.

Persze voltak éles kérdések is napirenden, amikben nagyon nehezen sikerült a diákbizottságot meggyőzni, hogy miért jó az, ha ilyen és nem amolyan döntést hozunk. Végül is mindig egyetértettünk.

— Milyen visszhangot váltottak ki általában a kollégiumi vezetés egyes döntései, határozatai a kollégisták körében?

— Minden egyes döntésnél és határozatnál voltak olyanok, akik helyeselték, mások kevésbé, attól függően, kit mennyire érintett. Amikor határozatot hoztunk, hogy a kollégiumban való látogatás 10 óra után szabályellenes, természetesen azok ágáltak ellene, akik korábban ebben az időpontban is látogatókat fogadtak. Viszont a szobatársak bizonyára örültek a határozatnak, hiszen végsősoron ezzel az ó nyugalmatuk ilyekezettünk tíz óra után biztosítani. Általában vegyes fogad-

tatásra talált minden intézkedésünk, hiszen négyezer ember négyezer különböző egyéniséget jelent, mindegyikhez alkalmazkodni nem lehet. De ilyekezettünk mindig az egészséges életformának megfelelő intézkedések meghozatalára. S ha a határozatunkat úgy adódott, hogy nem támasztottuk eléggé alá tapasztalatokkal, készséggel hoztuk az újabb felmérés alapján új döntést, ami a hallgatók számára kedvezőbb volt.

A legtöbb vitát a házirend következőes bevezetése váltotta ki. Tavaly rendkívül sok volt a visszaélés ezzel kapcsolatban a harmadéveseknél. A diákbizottság megpróbálta kideríteni, kik azok, akik nem tartják be a házirendet, s a szobatárs érdekeire fittyhánnyva, fiúk-lányok egymás szobájában alszanak. Öt-szöri folyamatok ellenőrzés után csökkentek az ilyen jellegű rendbontások. A házirend tehát jó, csak szükség van arra is, hogy időnkénti ellenőrzéssel ennek kötelező betartására figyelmeztessen a DB.

— Olyan vélemények jutottak el a szerkesztőségbe, hogy a Kinizsiben a vezetés nem mindig találkozik a diákság elképzeléseivel. Talán szélsőséges a megfogalmazás, de az is elhangzott, hogy egyes esetekben diákellenes a vezetés. Hogyan vélekedik erről?

— A kérdés tulajdonképpen meglep, mert elég sok diákkal és kollégával van közeli kapcsolat, és úgy gondolom, ha ilyen észrevételek támadt, akkor azt valamilyen módon vissza kellett volna hallanom az öt év alatt.

Azt tudom, nemcsak a kollégiumban, hanem az oktatás során is tapasztaltam, hogy a diákok azt mondják rólam, szigorú vagyok. Szigorú vagyok önmagammal és szigorú vagyok másokkal szemben is, de ez nem jelent diákelleneséget. A diákellenes vád olyan súlyos dolog, ha én valóban az lennék, akkor nem lennék alkalmas oktatónak sem. Az biztos, hogy a kollégiumban mindig merem szólni annak, aki bent aludt, vagy aki részeg volt, és elvártam, hogy ne legyen az, S ha ez a diákellenesség, ha erre értik, akkor én az vagyok.

Nem mentem bele a haverkodásba olyan szintig, hogy az bármikor a munka rovására menjen. És ezt nem is tartom helyesnek. Lehet, hogy túl magasra állítom a mércét az egyetemi diákokkal szemben, lehet, hogy túrelmetlen vagyok, ha húszéves felnőtt emberek értelmiségével találkozom, de hogy valaha is rosszat akartam diáknak, ebben nagyon tisztá a lelkiismeretem.

— A közgazdász többször foglalkozott korábban a kollégiumi elidegenedés kérdéseivel, a magányosokkal a Kinizsiben. Mi a véleménye erről, ez kollégiumi sajátosság, hiszen csak a Kinizsiben tapasztalható, vagy a harmad-negyedévfolyam korosztályának sajátossága?

— Úgy gondolom, ez nem kollégiumi sajátosság, hanem a társadalmi elidegenedésnek egy visszatükröződése. Még azt is hozzátesszem, hogy soha nem is lesz olyan mértékű az elidegenedés, mint társadalmi szinten ezt tapasztalhatjuk. Viszont az úgy teszsem fel a kérdést, hogy melyik kollégium, milyen kollégiumi felépítés kedvez ennek jobban, akkor azt mondom, hogy a Kinizsi kollégium. Biztos vagyok benne, hogy a Makarenkó, vagy a Veres Pálné hat-nyolcágyas szobáiban kevésbé marad egyedül valaki, mint a Kinizsi kollégium kétágyas szobáiban. Pedig ennek nem szabadna teret adni. Az okát elsősorban abban látom, hogy kétágyas szobákba szerelődnek a hallgatók. Nincs akkora előnye a tanulás szempontjából a kétágyas szobának, mint amilyen hátránya így adódhat. Azt a kollégiumi felépítést tartom ideálisnak, amikor hat-nyolc ember egy közösségi helyiséget birtokol, két- vagy többágyas hálófülkékkel. Véleményem szerint nem szabadna olyan kollégiumokat építeni, amelyek az elidegenedésre alkalmat nyújtanak.

Persze a magányosság nagyon sokszor alkati kérdés is. Egy nyitott alkat az nem fog elidegenedni, az biztos. Viszont aki visszahúzódó és nem adódik társasága, annál direkt-behatással sem tudunk kellő eredményt elérni. Ezeket az embereket abban a középső rétegben találjuk meg, amelyek kimarad a látószögünkől, a szemináriumokon és a kollégiumokban is. Pedig állítom, hogy nagyon sok értékes ember van közöttük. Nagyon jó lenne feltárni ezt a réteget mindenütt, csak hát ehhez nincs elég idő, energia sem adódik rá. Ezért is lennének jók a kari kollégiumok, ahol a négyéves együttélés ideje alatt feltételül szűkülne ez a felfedezetlen kör.

— Milyen hatással volt ember fejlődésére az elmúlt öt év? Hiszen azt is tudjuk, hogy gyakran érték bántódások a munka során, sokszor adóttak keserű percei. Ezek bizonyára nyomot hagytak egyéniségén.

— Valóban voltak nagyon keserű pillanataim is, de voltak derűsek is. Kétségtelesen határozottabbá váltam, ugyanakkor talán jobban megtanultam bizonyos helyzetekben emberekhez nyúlni. Szükség volt erre, mert valóban itt nagyon sok minden történt az öt év alatt. A nehézséget az okozta, hogy úgy éreztem, bizonyos helyzetekben sokszor magamra maradtam. Sem az állami vezetés, sem a KISZ nem támogott akkor, amikor kellett volna. De végül is mindig szívügyemnek tekintettem a kollégiumot az öt év alatt. Ami tölem telt, azt úgy éreztem, mindig jóindulatúan és az adott körülményekhez képest teljesítettem. Ha nem lett volna más társadalmi munkám, akkor biztos még több időt tudtam volna szentelni a kollégiumi nevelésnek.

— Tudomásunk szerint a tanév befejeztével lemond a kollégiumi igazgatóságról.

— Igen. Ezt a gondolatot már egy éve érlelem magamban. Az adott szituációban, amit el tudtam érni, azt én már elértem. Ennél többet — ha nem változtatunk egyebeken — nem tudtam volna kihozni. Mindezt felmértem, és külön szerencse, hogy az életem fontos eseményeivel így egybeesett ez a döntés. Férjhez mentem, önálló lakásom van, tehát befejeztem a kollégiumi nevelőmunkát.

Ha viszont ugyanabba a helyzetbe kerülnek, mint öt évvel ezelőtt, valószínűleg ismét újra kezdeném. Halay Edit

Játsszom egy gondolattal

Fotó: FÁTH PÉTER

Magyarországról Szlovákiába utazó turisták a komáromi határállomáson átlépve általában Nyitra (Nitra) felé tartanak. Innen a Nyitra vagy a Garam völgyén folytatják útjukat a Tátrák, a Fátrák és a Bánayvárosok felé. Nyitra után első megállójuk rendszerint a bajmóci (Bojnice) várkastély vagy a garamszentbenedeki (Hronsky Benadik) bencés apátság templom. Pedig közvetlenül Nyitra környékén is található megtekintésre érdemeset, amire szeretnénk felhívni az átutazók figyelmét. A táj bővelkedik természeti szépségekben. A hegycsúcsok Kárpátok belső, még a mi középhegységeinkre emlékeztető vonulatát alkotják: a Zobor, a Zsibrica (Zibrica), a népdalban megénekelt csitári hegyek, a Gimesi Várhegy, a Nagy-Terebes (Velky Tribec). A gimesi (Jelenec) völgyben jó szálláshelyet is találunk. A falvakban műemlék templomok, több faluban pedig a helybeliek áldozatkészességéből született néprajzi gyűjtemény található, amelyeket sajnos méltatlanul elkerültek eddig az erre járók. Több helyen találkozhatunk még népi építészeti emlékekkel és jeles napok idején élő népszokásokkal, népviselettel. Az utak jók, és sok kilométer hosszan cseresznye-fasorok kísérik őket. A turisztikai látványosságokon túl, figyelmet és tiszteletet érdemlő munka folyik mind a gazdaság- és településfejlesztés, mind az oktatás, nyelvpolgáris és művelődés terén Nyitra környékének magyar, szlovák és vegyes lakosságú falvaiban.

Nyitra városa a Kisalföld szlovákiai részének északi peremén, a Nyitra folyó völgykapujában, a Zobor-hegység lábánál fekszik.

Nyitra a megyéni nagyságú nyitrai járás székhelye. Noha magában a városban nincs nagy számú magyar nemzetiségű lakosság, mégis nagy jelentőségű a csehszlovákiai magyarság életében. A két főiskolán sok magyar nemzetiségű diák tanul. Nyitrán képezték és fogják képezni a magyar nyelvű tanítókat, tanárokat a csehszlovákiai magyar iskolák számára. A városban működik a CSEMADOK (Csehszlovákiai Magyar Dolgozók Kulturális Szervezete) járási központja és helyi szervezete. A város a Nyitra környéki magyar települések (25 magyar és magyar-szlovák vegyes lakosságú falu) központja, amelyek 3 irányból: délről, keletről és északról veszik körül. A falvak magyar lakossága kora-középkori eredetű, vallásában egységes római katolikus népcsoport.

A Nyitra környéki magyar falvak 2 csoportba oszthatók. A déli falvak Nyitra és Érsekújvár (Nové Zámky) között már a Kisalföldön, a Nyitra folyó völgyisíkján fekszenek.

Az északi falvak a Zobor és Terebes (Tribeč)-hegység két oldalán a Nyitra jobb partjától a Zsitváiig terjedő sávban a Zoborvidék tájegységét alkotják.

A hegység északi, a Nyitra folyóra néző lejtővidéke a Hegymöge.

Végül a Nyitra jobb partjára eső Vízmöge 2 községe Nyitraegerszeg (Jelsovec) és Vicsápapáti (Vicipy-Opatovce). A nyitrai járásban 1970-ben a magyar lakosság aránya meghaladta a 10 százalékot, száma a 20 ezret, mely nagyrészt ennek az újabb időkben egyre inkább nyelvészítetté váló falucsoportnak a lakossága.

Akik a Nyitra völgyén utaznak végig, a 64-es utat választják. A városból kiérve, Zoborváros-Drazovce községnél jobbra letérve érhetjük el a Zoborvidék hegymögi településeit, a főúton továbbhaladva, a Nyitra jobb partjára érve pedig a vízmögi községeket. Ezek a zoboraljakkal a vasútból eltekintve csak a hegység körül, Nyitrán át érinthetők. Ebben a nyelvilag elzárt falucsoportban a legnehezebb az anyanyelvi művelődés.

Nyitraegerszeg = Jelsovec kb. 2000 lakosú község a Vízmögén, a Nyitra völgyi vasút és főútvonal mellett. A községben most indítják újra a CSEMADOK helyi szervezetének munkáját. A helybeli magyar nyelvű iskola megszűnése óta a gyerekek a szomszédos szlovák-lakta községbe (Csekej = Cakajovce) járnak át. A helybeliek összefogásának szép eredménye műemlék templomok helyreállítása. A lakosság nagy része Nyitrára ingázik. Bár a község forgalmi kapcsolata jónak mondható, a lakosság a városba költözés révén egyre

fogy. Ezen a helyzeten lényegesen változtatni fog kassai (Kosice) teveli lakosok tervezett telepítése.

Vicsápapáti (Vicipy-Opatovce) a Vízmöge másik nagy községe. Itt a magyar nyelvű oktatás évtizedekkel ezelőtt megszűnt, de az anyanyelvű művelődés iránti igény itt is megvan.

Az egyik lehetséges megoldás volna ezeket az igényeket a környék városi központjában, Nyitrán kielégíteni.

Akik Nyitráról a Garam völgye felé utaznak, általában a 65-ös műutat választják. Ezt a kitűnő minőségű főutat a környékbeliek csak Betonkának nevezik. A lakott helyeket elkerülve vezet a kelet-nyugati átmenő forgalmat.

Judósítás a Nyitra környékén élő magyarokról

Nyitrából kiérve a Zoboralján végighúzó borvidéken haladunk. Először Nyitragerencsérre (Nyitrianske Hrnčiarovce), majd Alsócsitára (Dolné Stitára) érünk. Ez a két község már bekerült Nyitra közvetlen vonzáskörzetébe. A városiasodás itt az asszimilációjával jár együtt (mindkét község magyar-szlovák vegyes lakosságú). A magyar nyelvű oktatás a jelentkezők kis száma miatt még is szűnt.

Kolon = Kolinany kb. 1500 lakosú község. Lakói nagyrészt magyarok, kismérsékű szlovákok. Megkapó szépségű helyen fekszik, ahol a Zoboralji főútvonal átvetve a Zobor-hegység és leszakadt darabja, a Pilis közötti nyergen. A falu fölötti dombon álló kis templom a zoboralji tájkép meghatározó eleme.

Kolonban és környékén működik az Agrokomplex mezőgazdasági kombinát. A koloniak azonban nagyrészt eljáró dolgozók (elsősorban Nyitrára).

A koloni régi iskola épületében van berendezve a helyi néprajzi gyűjtemény, amelynek gazdag anyaga feltétlenül több figyelmet és gondoskodást érdemelne. Az épületben, elégtelen körülmények között működik a könyvtár, vegyes, szlovák és magyar nyelvű könyvtárral. A régi iskola helyett modern iskola működik, korszerű pedagógus-lakásokkal.

Zsere-Zirany kb. 1200 lakosú község. Lakói nagyrészt magyarok, a Zobor és Terebes-hegységet elválasztó völgyben fekszik, amelyet a vasúti fővonal is követ. Zsere határa szép, de földje szegény. Itt sohasem éltek meg a földből, kénytelenek voltak aratni eljárnak. Ma a lakosság az iparban dolgozik. Zserén az ország egyik legnagyobb kőbányája (a falu déli oldalán emelkedő 617 méteres triász mészkőhegy, a Zsibrica /Zibrica/ oldalán) és a követ feldolgozó mészmu működik. Az üzem mellé munkásszaktelep is épült. A többség pedig a negyedóra alatt elérhető Nyitrára ingázik.

Zsere ma jómódú falu, minden utcája (a legkisebb köz is) szilárd burkolatú. A kommunális felépítésű a helyi Nemzeti Bizottság és a mészmu között jó az együttműködés. Zserén törődnek a szellemi javakkal is. Helyi összefogással újajépített régi épületben néprajzi gyűjteményt rendeztek be. Gazdag anyagot szinte az egész falu adta össze. Ugyanitt működik a könyvtár és az ifjúsági klub.

A könyvtárban fele-fele arányban vannak szlovák és magyar nyelvű könyvek. A könyvtár munkáját főleg a tanuló korosztályra alapozza, az idősebb korosztállyal nehezebben marad meg a kapcsolat.

Népszerűek a magyar nyelvű könyvek is, bár Magyarországról kevés lehetőségük van könyvet rendelni. Munkájukat, az anyanyelv ápolásában betöltött fontos szerepüket hivatalos elismerésben is részesítették. Eredményesen működik a főleg Szisz (Szocialista Ifjúsági Szövetség) fiatalokból álló színjátszó kör, aminek a falu életében nagy jelentősége van.

Gimes = Jelenec kb. 3000-es lakosságú község, a Zoboralja hagyományos központja. Váralja település uradalmi központ és vásárhely volt. Lakói magyarok és szlovákok.

Gimes turisztikai központ is, bár a magyar turisták még alig fedezték fel. A község felett, a hegyek között, a Ristáreni-tó (Ristáren) mellett autókemping fűthető faházakkal, úttörőtábor és vállalati üdülők vannak. Rövid sétával elérhető a gimesi vár romja, amely 495 m magas mészkőhegyen emelkedik a táj fölé. A várból csodálatos kilátás nyílik az egész Terebes hegységre, és a Zoboraljára. A táj középhegység jellegű, a legmagasabb a Nagy-Terebes (Velky Tribec) 829 méteres.

A vár alatti szelídgesztenyes ilyen északi szélességben kivételes ritkaság.

Gimes korszerű magyar nyelvű körzeti iskolájába a szomszédos falvakból is átjárnak felső tagozatosok. Az alsó tagozatosok viszont általában a helyi iskolákban tanulnak. Gimesen alkalmunk volt részt venni egy alsótagozatos tanítási órán. A kis, és egyre csökkenő gyermeklétszám miatt 2 osztály dolgozik összevontan. A tanítók és tanárok mindent megtesznek azért, hogy ezek a gyerekek egyenlő eséllyel induljanak a közép- és felsőoktatásban (a középfelsőosztály elvégzése általánosnak tekinthető). A cél az iskola iránti bizalom erősítése, az anyanyelv megőrzése és a szlovák nyelv tökéletes elsajátítása. Ehhez Gimesen a feltételek megvannak és a munka légköre is megfelelő. E munkában szép eredményeket is érnek el.

Barslédes = Ladice kb. 1000 lakosú község. Lakói nagyrészt magyarok. A Zoboralja peremi helyzetű sajátos település. Egykor Bars megyéhez tartozott, és ma is inkább Aranyosmaróthoz vonzódik. A Gimesi Várhegy túlsó oldalán, völgynyílásban fekszik. A községnek jók a közlekedési kapcsolatai, a lakosság nagyrésze ingázik.

A helyi összefogás szép eredményeket mutathat fel. A régi iskola épületében, a templom mellett, jelenleg csak két szobában néprajzi gyűjteményt láthatunk, amely a Zoboralján elsőként, a helybeliek áldozatkészességével létesült. Az épület állaga azonban megromlott, felújításra és bővítésre van szükség. Ez azonban a község anyagi erejét jelenleg meghaladja. Nemrég fejeződött be a 300 személyes színházterem építése. A község úthálózatát most építik ki szilárd burkolattal. Készül a vízvezeték-hálózat és megkezdtek a szolgálatotól építést.

Feljebb ugyanebben a völgyben a Barslédec által elzárt szlovák-lakta Gimeskosztolány (Kostolany'pod Tribecom) nevezetessége az Árpád-kori (Szlovákiában egyik legrégebb) templom.

A csehszlovákiai magyarság e csoportjának részleges kutatása még csak most kezdődik hallomásunk szerint egyéni kezdeményezések alapján. Kodály Zoltán népzenei gyűjtésének színhelye mégis sok néprajzi jelenséget, sajátosságot őriz és mutat fel. Emellett a vidék nagy társadalmi átrétegződésen ment át a felszabadulás óta és megy át napjainkban is. Megjelent az ipar, javultak a forgalmi kapcsolatok.

A községek közelebb kerültek városhoz és egymáshoz is. A falvak közti hagyományos vetélkedés mellett erősödik az együttműködés igénye. Mindez természetesen magával vonja az oktatás és művelődés ügyének továbblépését.

Akik itt a művelődés ügyén dolgoznak: egyszerű tanítók, tanárok, könyvtárosok, SZISZ (Ifjúsági) és CSEMADOK-aktivisták és köztük országos hírű kutatók is, mint a koloni Budai Endre a népi építézet és a barslédeci Jókai Mária a népi díszítőművészet terén, megérdemlik a mi figyelmünket is.

Hajdú József

Két ösztöndíjas Mexikóban

Négy hónap mexikói tartózkodás után már főbb időnk marad a szakmai munkára: hétfőtől péntekig a spanyolorák kivételével, általában könyvtárakban töltjük az időt. Mindketten rengeteg érdekes anyagot találtunk a munkánkhoz. Laci a mexikói adó- és költségvetési rendszerről, én az Egyesült Államok és Mexikó gazdasági kapcsolatairól próbálok minél több könyvet, folyóiratcikket elolvasni.

A Csendes-óceán gyöngyszeme

Természetesen itt sem csak tanulásból áll az élet, a hétvégeken kirándulni járunk a spanyoltanárunk családjával és a csoporttal. Igyekeznünk minél többet megismerni ebből a hatalmas, gyönyörű országból. Acapulcóban, a Csendes-óceán mellett töltöttünk pár napot; erről szól mostani beszámolóim.

Acapulco első fénykorát a XVI.—XVIII. században élte, amikor itt kötöttek ki a Kínából és a Fülöp-szigetekről érkező kereskedelmi hajók, fedélzetükön a drága kínai árucikkkel. Az értékes hajórakományok a kalózokat is vonzották, állítólag a híres Sir Francis Drake kapitány is kirabolt erre felé egy-egy hajót.

Az 1820-as években, amikor Mexikó kivívta a függetlenségét, megszűnt a kínai kereskedelem, és Acapulco több mint száz évre az ismeretlenség homályába süllyedt. Az újjászületés az 1920-as években kezdődött meg, amikor megépült az Acapulcót Mexikóvárossal összekötő országút. Ezt gyors ütemű szállodaépítés követte. Napjainkban Acapulcónak félmillió lakosa van, és az egyik legdivatosabb, lelegegységesebb csendes-óceáni üdülőhelynek számít.

Acapulco népszerűségét, Mexikóvárosához való közelségének és kivételes természeti szépségének köszönheti. Sokáig nem fogom elfelejteni azt a pillanatot, amikor hajnali 5-kor először pillantottam meg az autóbusszról, a dombokról, a szinte minden oldalról zárt acapulcói öblöt, és amikor lementünk a tengerhez, percekig csak álltam, és bámultam, ahogy a több méteres hullámok hatalmas robajjal megtörnek a parti homokon.

Két Acapulco

A kókuszpálmákkal övezett öböl partján, több tucat ultramodern luxusszálloda sorakozik, mindegyikhez külön úszómedence tartozik. Kedvencem a Ritz uszodája volt — a tengeri fürdés után legtöbbször ide lógtunk be lemosni magunkról a sós vizet és a tengeri homokot.

Az átlagos éretlen kókuszdió ellen-

tétben mi azonban Acapulco árnyoldalait is megismertük. Mivel szerénynek mondható ösztöndíjunktól nem szívesen költöttünk volna szállodára, elfogadtuk egy mexikóvárosi ismerős család ajánlatát, hogy lakjunk az ő egyszerű nyaralójukban. A házikó Acapulco külső részén, a hegyoldalon volt, ahol a szegényebb helyi lakosság él. Ez a faház is nagyon szerény volt, de legalább volt négy oldala és teteje. Errefelé láttunk egy olyan házat, ahol a szabad ég alatt főztek, mostak, és az egyetlen szobában nyolcan-tizen aludtak. Szomorú volt látni a tengerparti luxus után ezt a hatalmas nyomort.

Különbön nem Acapulcóban tapasztaltuk először, hogy Mexikóban a legszegényebb, legegyszerűbb emberek milyen nagyelkűek, és kedvesek. Szinte semmijük sincs, de amijük van, azt szívesen megosztják bárkivel. Például mexikóvárosi ismerőseink acapulcói rokonai is, valóságos megértődték, hogy nem náluk ékeztünk. Pedig csak egyszerűen nem volt szívünk elfogadni tőlük semmit azok után, hogy láttuk, hogyan élnek.

Feltűnő módon a keskeny, gyönyörű parti sávot kivéve az egész város gondozatlan, szegény képet mutat. Ez azért nehezen érthető, mert az idegenforgalmi bevételből bőven telne lakásépítésre, iskolákra, járdára, parkosításra, takarításra. Így viszont úgy tűnik, mintha két világ élne egymás mellett, de mégis elkülönülve. A turisták zöme sosem veszi észre a helyi lakosság életkörülményeit, a helybeliek pedig — a mozgárusok hadseregétől eltekintve — nagy ívben elkerülik az elegáns tengerparti sávot.

Örült kókuszdió

Egyik délután 3 óras hajókirándulásra indultunk a Hawaii nevű hajóval, az öbölben. Megmutatták a mexikói ex-elnökök, észak-amerikai filmszillagok házait, és azt is, hogy hol szokott lakni Kennedy elnök özvegye, ha Acapulcóban van. Ennél érdekesebb volt az a 35 méter magas szikla, a „QUEBRADA”, ahonnan esténként bator, tapasztalt sportolók fejest ugranak egy 10 méter széles tengersávba, két szikla közé. Ebben a beugrásban csak akkor van elég víz, ha egy hullám becsap a sziklák közé, ezért „halálosan” fontos, hogy pontosan számítsák ki az elugrás pillanatát.

A hajóról a csodás naplementét is megfigyelhettük, miközben a zenekar kellemes trópusi zenét játszott. Itt a hajón kóstoltuk meg először a legtrópusibb italt, a „Coco Locot”, ami magyarul örült kókuszdiót jelent. Egy még éretlen kókuszdió tetejét felvágják,

az átlátszó, fehér kókuszléhez egy kis vodkát öntenek, végül cukorral, citrommal, sóval ízesítik. „Örült”: jó. Igazán kár, hogy otthon a Balaton mellett nem terem meg a kókuszdió.

Johnny Faragó

Még első nap fogadtunk Lacival, hogy találkozzunk-e Acapulcóban magyarokkal. Ő azt mondta, hogy nem, én, hogy igen. A második este úgy tűnt, hogy simán nyerek: megláttuk, hogy a Hotel Presidentében Johnny Farago, Presley-számokat énekel. Biztosak voltunk benne, hogy egy magyarral állunk szemben, akit valamikor Faragó Jánosnak hívtak. Megkerestük „Jancsit” a show után (meglepő módon nagyon jól énekel, és a húsz év alatti amerikai lányoknál hatalmas sikere volt) — és kiderült, hogy nem magyar.

Calabriában született, és egyetlen rokona sem magyar. Elmondta, hogy neve Olaszország déli részén elég gyakori, de már többen gondolták róla, hogy magyar származású. Nagyon kedves srác volt, Laci még egy autogramot is kapott tőle.

Bár végül „igazi” magyarokkal is találkoztunk, a Farago sztori emlékezetesebb marad.

Karnevál

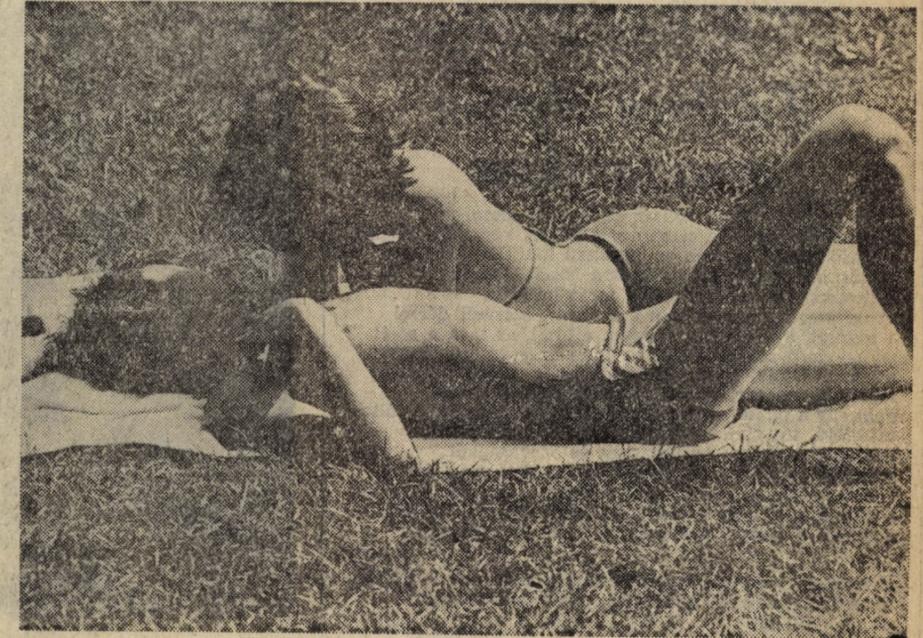
A szombat estét a hatalmas acapulcói szórakoztató központban töltöttük, ahol színház, mozi, szabadtéri színpad és több étterem, bár között válogathat a látogató. Mi éppen a karnevál közepébe csöppentünk bele. Élvezettel figyeltük a táncosokat és a jelmezes felvonulást. Itt, Acapulco környékén elég sok néger él, régi afrikai rabszolgák leszármazottai: ők adták meg a karnevál igazi hangulatát — fantasztikusan táncolnak.

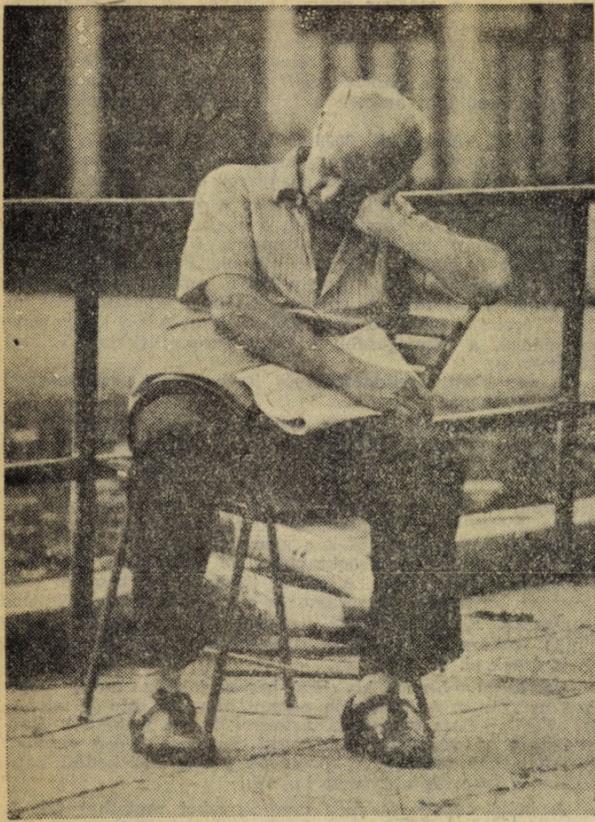
Az est legizgalmasabb számát öt indián fiatalember mutatta be. A TONAK indiánok vallási ihletésű szertartását elevenítették fel. Felmásztak egy 35-40 méter magas faszlopokra, amelynek tetején egy kis forgatható talapat van. Ott zenéltek, táncoltak. Ezután négyen fejfel lefelé egy kötéltre kötve leereszkedtek a földre, míg ötödik társuk fent forgatta a talapatot, és ezáltal a kötelek lassan lecsavarodtak egy dobrol. Nehéz, bátorságot követelő mutatvány volt.

Sajnos, hamar elszaladt ez a pár nap Acapulcóban, barnára sülvé, kipihenve érkezünk vissza Mexikóvárosba.

1979. február vége.

Réthy Imre

KÖNYVSZEMLE

Molnár Mária:

Szobalány voltam Londonban

Egy érdekes, hasznos és nem utolsósorban tanulmányos könyvet szeretnék az olvasók figyelmébe ajánlani. Az úvidéki Fórum Könyvkiadó jelentette meg Molnár Mária: Szobalány voltam Londonban című beszámolóját, amelyet a legutóbbi könyvhéten is felfedezhettünk.

A szerző — aki maga is egyetemista — londoni élményeit, benyomásait gyűjtötte össze, de nem a szokásos bédekerek, útleírások stílusában, hanem egy meglehetősen sajátos szemszögből. Kissé (vagy talán nem is kissé) kiszolgáltatott, de ugyanakkor eltartott helyzetben szemlélte a nevezetes történelmi várost és polgárait négy hónapon keresztül. Szobalányként.

Jugoszláviában külön iroda foglalkozik (Belgrádban) a nemzetközi egyetemistacserék lebonyolításával. Ez az iroda intézi a jugoszláv „au pair”-ek nyugati országokba való kiküldetését. Az „au pair” azt jelenti, hogy viszonzószolgálat fejében ellenszolgáltatásul.

Valamivel érthetőbben: azok a 18 és 30 év közötti középsúlyos fiatalok, akik túlképesen szeretnék angol nyelvtudásukat, angliai tartózkodásuk idején családoknál helyezkedhetnek el. Az a feladatuk, hogy segítse a háztartásban, de csakis a könnyebb házimunkában. Ennek fejében a lányok világos külön szobát, teljes ellátást, hetente legalább négy font sterling zsebpénzt, egy-másfél szabadnapot kapnak, valamint lehetőséget angol állami iskolába való beiratkozásra. Az „au pair”-program két hónaptól egy évig terjedő angliai tartózkodást tesz lehetővé.

Vonzónak tűnő lehetőség, s többen felvetették, hogy nálunk, miért nincs ilyen „au pair”-program. Voltaképpen fontolóra lehet venni, bár eléggé bizonytalan kimenetelűek ezek a kinttartózkodások.

Mint ebből a könyvből is kiderül, sok rizikóval jár a lányok kiszolgáltatottsága, s igazán csak a véletlen műve, ha valaki olyan családhoz kerül, ahol elviselhető a londoni klíma. Faramuci történetek sorát írja le Molnár Mária, amik megeshetnek, s meg is esnek a lányokkal. A könyv befejező sorai csalódottságot sugallnak:

„Újabb „au pair” küldöttség érkezett — dobant meg a szívem. /.../

Elegáns tweed kosztümben, Au Pair Bureau Ltd 87 Regent st W1 felirátú jelvényvel ellátott, magabiztos angol lady jelent meg, barátságosan rámosolygott a lámpalázás lányokra és bemutatkozott. Ezután névsorolvasás következett, majd a hölgy még egyszer megszámlálta a lányokat.

— Sajnos, egy nem tudott eljönni — jegyezte meg sajnálkozóan.

— Nem is olyan biztos — gondoltam magamban.”

A könyv külön aktualitása még az — s ezért is jó szívvel ajánlhatom —, hogy nagyon bizonyára sokan átvágtak nyugat-európai túrára indulnak, vagy esetleg csak a vonzó Angliába, Londonba veszik útjukat. Számukra nem kevés hasznos és megszívlelendő, noha nem direkt információkat is ad ez a hangulatos írás. Szinte testközelbe hozza a Hyde Parkot, a híres Speaker's Cornerrel, beszámol az IRA ténykedéseiről, megfigyeli az angolok külön szokásait, elmagyarázza a nem túlzottan egyszerű iskolarendszert, hatásosan ellenpontozza az előkelő villákat és a nyomor-nyegedeket, elkalauzol néhány híres-neves múzeumba, s különböző szórakozóhelyekre is. Egyszóval: megismerhetjük a hétköznapi, de akkor is érdekes, izgalmas Londont. (Forum Könyvkiadó)

B. L.

Pándi Marianne: Maurice Ravel

Szemtől szemben

„Nem vagyok a szó szigorú értelmében veit modern komponista, mivel zeném sokkal inkább jelent evolúciót, mint forradalmat. Bár az új iránt mindig fogékony voltam, sohasem kíséreltem meg, hogy összehangzatosan és a zeneszerző törvényeit sutba dobjam...” (Maurice Ravel) Gondolat.

Sohasem voltam egyetlen zeneszerzői stílus rabszolgája... Az elméletek nagyon szépek. De egy zeneszerző ne elméletek szerint írjon zenét. A zenei szépséget egyenesen a szívből merítse és behatóan érezze át amit komponál...” (Maurice Ravel) Gondolat.

Tüskés szépség

A felvételt készítette: Buza Nándor

Érdekes

Az idei Könyvhétre ismét megjelent DANIEL KEYES könyve, a VIRÁGOT ALGERNONNAK, a KRITERION KÖNYVKIADÓ gondozásában. A gyenge elméjű CHARLIE GORDON lángésszé operálásának története kapcsán az író főhőse szájába adja gondolatait.

„Az intelligencia az emberiség egyik legnagyobb adománya. De a tudásra való törekvés túlságosan is gyakran kiszorítja a szeretetre való törekvést... Fogadják el hipotéziscent: Az intelligencia, ha nem képes arra, hogy szeretetet adjon, vagy elfogadjon, szellemi és erkölcsi összeomláshoz, neurózishoz, sőt esetleg pszichózishoz vezet. Az önmagával eltelt, befeleforduló értelem mint önző végcéll kirekesztve az emberi kapcsolatokat csak erőszakhoz és fájdalomhoz vezet.”

Az intelligencia nem hozza meg feltétlenül a boldogságot — a nagyobb tudás gyakran szétzúzza illúzióinkat, kiüresíti érzéseinket.

„Amikor csökkent értelmű voltam, sok barátom volt. Most egy sincs. O, sok ismerősöm van. Rengeteg... De nincs egyetlen igazi barátom sem... Nincs a világon egyetlen barátom sem, aki jelentene nekem valamit, vagy akinek én jelentek valamit.”

A VALÓSÁG májusi számában ACZEL GYÖRGY egy indiai újságrónak adott nyilatkozatát olvashatjuk, TÖBBFELŐL — EGY IRÁNYBA címmel. Az érdekes interjúból a politikai szubjektívizmus kérdéseire adott válaszából idézzük:

„Mostanában minden évben szükséges bizonyos árucikkek árának az emelése. Hiszem és remélem, hogy ma leváltanak, aki kijelenti, hogy az emberek örülnek az áremelkedésnek. Az ötvenes évek elején az akkori pártvezetés ilyen jelentéseket kapott. Abban az időben egy ideig szokásos volt tizenharmadik havi fizetést osztani. 1949-ben azt olvashattuk az újságban, hogy a magyar munkásosztály undorral utasítja vissza a karácsonykor felajánlott dupla fizetést. Számos hasonló példát tudnék sorolni, amikor a szubjektívizmus — saját elképzelései helyességének, önmaga tökéletességének igazolására — fehérré festik a feketét. Ez most is, mindig vesztély a politikában. Ha nem látjuk — akár mert nem akarjuk, akár mert nem tudjuk látni a realitásokat, akkor nem tudjuk meghatározni, hogy mit kell tenni, és nem tudjuk megcsinálni, amit lehet.”

A KRITIKA májusi számában a MILYEN NÁLUNK A SZELEMI ÉLET? címmel nyitott ankétot folytatják. CSA-LOG JUDIT cikkéből (Deklaráció — gyakorlat) érdemes felfigyelni a következő gondolatmenetre:

„Ha más a mindenki számára általánosságban deklarált igazság, s más a gyakorlat, melynek közegében mindennapi életünk zajlik: az egyes ember tetteit nagyobb valószínűséggel határozzák meg azok az erőviszonyok, melyek terében személyes sorsa eldől, mint a deklarált igazság írott betűje.”

„Nemcsak az a kérdés tehát, van-e jogunk önálló véleményt formálni és azt a nyilvánosság előtt kifejezni, hanem az is: milyenek az esélyei az egyes embernek az egyes konkrét helyzetekben, lehetséges-e megvédeni igazát — és egzisztenciáját azokkal szemben, akiknek akár valódi, akár vélt érdekeiket sértve módjukban áll megtorolni a különvéleményt.”

„Ne állassuk magukat: a szellemi önállóság mindig bátorságot kíván, függetlenséget; a független szellem bizonyos értelemben mindig védtelen... Az igazi önálló vélemény, megformálójának szándékától függetlenül, mindig kiáltás. Nemcsak egyéni bátorság szükséges hozzá, azt is tudni kell, hogy az ilyen magatartásnak kisebb az esélye a rögtöni hivatalból elrendelt virágosóra, mint a pozitív értékelt mintákhoz pontosan simuló konformitásnak.” A szellemi életéről folyó ankét a folyóirat júniusi számában zárul.

Végezetül szeretném felhívni a figyelmet egy új folyóiratra, és egy hetilapra. Akit érdekel jelenünket meghatározó múltunk már biztosan felfigyelt egy új képes folyóiratra, a magyar történettudomány legújabb eredményeit népszerűsítő HISTORIA első számára, amely a közelmúltban került az újságos bódék kirakatába. A harminchat oldalas nagy alakú újság évente négyszer jelenik meg, ára 12 forint. Tehát mindenki számára hozzáférhető. Az új hetilap a HETI VILÁGGAZDASÁG, amely a nemzetközi gazdasági élet eseményeivel a magyar külkereskedelem aktuális kérdéseivel foglalkozik. A szerkesztőség feladatátul tűzi ki, hogy az említett aktualitások hátterét is megvilágítsa, a főbb összefüggéseket és tendenciákat közérthetően megmagyarázza, s mindezt jól kiválasztott fényképanyaggal, a megértést segítő grafikonokkal, táblázatokkal szemléltesse. Ahogy a Magyarország című lap megteremtette a magyar politikai magazint, úgy a HETI VILÁGGAZDASÁG célul tűzte ki, hogy életre hívja ennek a gazdaságpolitikai megfelelőjét.

A hetilap megjelentetése válasz arra az erősödő igényre, amely egyre több külgazdasági információt a magyar gazdaság és a világgazdaság összefonódását megvilágító elemzést követel a magyar sajtóban. A HETI VILÁGGAZDASÁG igyekszik megtartani a maximális szakszerűséget, de közérthetően próbálja tájékoztatni az érdeklődőket: nem száraz, kifejezetten csak gazdasági szakemberek számára érthető közgazdasági lap a cél, hanem színes, informatív és egyben tanító hetilap.

A hetilap alapvetően két olvasói réteget szeretne megnyerni magának. Egyrészt a gazdasági életben és a társadalmi szerveknél dolgozó közép- és felsőszintű vezetőket, akiknek munkájukhoz, tájékozódásukhoz kíván megfelelő eszközt nyújtani. (A felmérések szerint ez a réteg a vártnál alacsonyabb közgazdasági műveltséggel rendelkezik, hiszen „nem ér rá” elolvasni a húszoldalas közgazdasági cikkeket, így egy gazdasági lap rövid cikkeit nyilván nagy örömmel fogják fogadni.) Másrészt a hetilap szeretné megnyerni a világgazdaság témái és kulisszatitkai iránt magánemberként érdeklődőket, elsősorban az értelmiségieket, azokat, akik szélesebb tájékozottságra törekkenek és igénylik a lap által feloldozandó témákat, vagyis az úgynevezett „közgazdasági közvéleményt.” A lap belső szerkezetét tekintve öt részből áll, az első részben az érdeklődés középpontjában álló nemzetközi, illetve magyar gazdasági eseményekkel foglalkozik. A második részben aktuális világgazdasági esemény összefoglalókat közöl, a harmadik részben kap helyet a nemzetközi sajtószemle, a negyedik rész a magyar gazdaság és külkereskedelem témáját fogja át. Az ötödik rész a színes, érdekes információ gyűjtőhelye. Itt esik majd szó az idegenforgalomról, a reklámról, az ipari és technikai újdonságokról, gazdaságtörténeti témákról stb. Ebben a részben közli a lap a hazai és külföldi devizaárfolyamokat és minden héten egy-egy interjút jelentős személyiségekkel.

Megjelent már a lap első próbaszáma, amelyet átlapozva valóban igen érdekes információkat kaphatunk és úgy tűnik, sikerült megteremteni a szerkesztőség által meghirdetett gazdaságpolitikai magazint. Az egyetem minden hallgatójának — nemcsak a külgazdasági szakosoknak — a figyelmébe ajánljuk a Heti Világgazdaságot.

A. Z.

B. KISS TAMÁS

Szerencsét próbálok

nádfedeles házikóból eresztettek útnak tarisznyámban minden jószágukkal

az úton csokorba szedem a giccsbe hajló naplementéket aszfaltvárosok elvesző hangulatait a könnyelműn taposott virágokat

szeretném tündérország kocsmáiban jólelkű hobókkal inni a barátság sörét tündérországutakon szabadabb szagú szélben kóborolni

ahol élek tündértelen ország az egyszerű szegénylegények hetédhétországára szóló protokolláris lakomákat csapnak és boldogan? élnék? míg meg nem hálnak

a ma fiatal már nem legkisebb fiúk kik sárkányt legyőzni kelnek útra csak a hamuban sült pogácsát habzsolják

kísértetmenet emberek riasztó áramló tömege nyomukban vérrel borral kezülkben a fátylák meggyújtatlanok

minden közös tűz mögöttünk parázsluk

lehet hogy mégis megérkezem legkisebbé nevelem fiaimat tündérországról mesélek a kályhában tűz sejtelmes lángjáték festődik a falra valahol egy nádfedeles házikóban

Mert embernek születtem

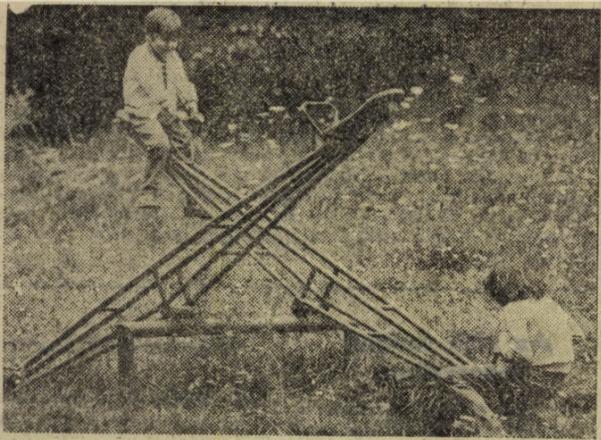
Ha néha gyenge vagy, kedves Tamás, és áttekintesz a nagyvilág felett, és vége-hossza sincs, nem látod át, s e végtelenben nem találsz helyet; és fáj, ha minden fa determinált, s az ember fenségénél több nem lehet, s a szellem napvilága sem ragyogja át, s a mégis fáradozni kell kevés neked; mást nem tehetsz, hogy megtaláld magad: a szépség Babeléhez még teszel, mert szent a szép és százzszor szent, ki ad; rajtad nem áll, ha mégse készül el; ha tudsz, hódítsz magadnak társakat, s ha nincs hited, magadban is hiszel.

Tűzbitű álmodom nem találok

s jönnek a költők izzadságszagú táltosukon, s kőpnek a nyelvre, a rímre, a képre, kőpnek a szépre, s legfőképpen kőpnek az egyszerű kétfülű egyagú visszamaradt rozszant paripákra izzadságszagú táltosukon; horkan a táltos, farát ha látja az egyszerű lónak, forran a ménvér, szétveti dérről a mítoszt, a pátoszt, a rendjét, a hitét, az ízét, a sóját az egyszerű szónak, farát ha látja az egyszerű lónak, trágáruul lángol a kényes is-fényes is méntüzi táltos; forran a ménvér, táltosi méntüze remegve száll, nem rúg a patkó csillagokig, nem rúg a lángszavú táltos csöndödlő, tűzszívű, útszagú, hússzelű csillagokig, nem rúg a patkó: porbaragadt és sárbaragadt; s égnek, csak égnek a tűznek karjai közt, csak égnek a szűzek: égnek a vágyak, a fények, a tárgyak, a tettek, a jussok a tűznek karjai közt, csak égnek a szűzek, a teltek, a szépek, a frissek, a fessek, a szűzkarú,

szűzszívű, szűzhitű, szűzletli szűzek, s jönnek a költők, s nem rúg a patkó csillagokig, mert porbaragadt és sárbaragadt.

Hintás legény a barátom

(Fotó: Buza Nándor)

Aranyjelvényesek

Két éve indította el a KISZ KB az Edzett ifjúsáért elnevezésű tömegsportmozgalmat. Szám szerint szép sikernek lehet elkönyvelni, hogy a fiatalok kétharmada részt vesz a mozgalomban, mint arról Spiegel József a KISZ KB honvédelmi és sportosztályának helyettes vezetője nemrég beszámolt. De különböző kimutatások szerint az „Aranyjelvényesek az olimpiára” hangzatos nevet viselő elit akció is sok érdeklődőt vonz, s mint ahogy azt a Népszabadság megállapította, ez a kezdeményezés is csalást nyert.

Ez utóbbi résztvevőinek öt sportágban (pontosabban a megjelöltek közül négy szabadon választott) megadott szinteket kell teljesíteniük, mégpedig fiúknak 100 kilométer kerékpározást, 70 kilométer evezést, 30 kilométer gyalogtúrát, 28 kilométer futást és 4 kilométer úszást (lányoknak arányosan kevesebbet). Amennyiben teljesítik ezeket a távokat, egy vetélkedőn vehetnek részt a vállalkozók — az eredeti kiírás értelmében — ahol eldöntik, ki utazhat jutalomként a moszkvai olimpiára. Figyelembe véve a kiszabott feladatokat, feltételezhető, hogy jobbára jelentős sportmúlttal rendelkezők vágnak bele az öt túsába, mint ahogy fel is tűnt jó néhány válogatott versenyző az indulók között. Egyébként minden nevezőnek teljesíteni kellett az alapszintű Edzett ifjúsáért-mozgalmat követelményeit. Valószínűleg a mézesmadzag (az olimpia) is megmozgatta nem egy fiatal fantáziáját. Több közgázós is elindult ebben az amatőr vetélkedésben, akik közül most ketten számlálnak be eddigi sikereikről.

Winkler Györgyi (IV. ipar) az egyetemi tájékoztatósi futó szakosztály tagja, már elsős korától, Farkas Dezső (IV. ipar) pedig az Újpesti Dózsa sílesiklója volt négy-öt évig.

Amikor először tudomást szereztem a kiírásról, elszőnyülködtem — emlékezik Györgyi. — Aztán fokozatosan megbarátkoztam a távokkal, s tájfutó barátaimmal úgy döntöttünk, hogy megpróbáljuk teljesíteni a szinteket. Adtak útmutatót is a felkészüléshez, de — úgy gondolom — az a legjobb, ha mindenki a saját szisztemájára szerint igyekszik megfelelő edzettségi állapotba kerülni, már akinek egyáltalán van valamiféle elképzelése.

— Engem a szórakozás vonzott, tulajdonképpen a hecc kedvéért csinálom végig ezt a „versenyt” — mondja Dezső. — De azért, nem titkolom, a mézesmadzag is (ahogy nevezted) csábító volt, s miért ne próbálnék meg kijutni ilyen módon az olimpiára.

Jóllehet — vallják mindketten — az egész mozgalom legkényesebb része a kiválasztás. Ki kerül be vajon a 200 szerencsés utazó közé? Úgy tudjuk, jelenleg nincs határozott elképzelés még — eredetileg a vetélkedő volt — valószínűleg azért, mert a vártnál jóval többen produkálták a szinteket. Egyébként a vetélkedő sem lenne túlzottan reális mérce, hiszen nem mindenki jártas, tájékozott a sportelméletben. Az egész ki-

választásban azonban a legzavaróbb az, hogy sokan máris tudni vélik legalább jó néhány utazó nevét.

— Milyen próbákon vagytok már túl?

— Mindketten megcsináltuk a futást és a túrát. Egyik sem volt nehéz — mondja Dezső —, bár a túra borzasztóan unatag; nyolc órán keresztül gyalogoltunk. A futáson sem fáradtam el, annak ellenére, hogy iszonyatos hőségben trappoltunk végig Budapesten az egyik előpróbán. Még az sem hozott ki a sodromból, hogy többen ujjal mutogattak ránk. Egyébként mindegyik próbát meg fogom csinálni.

— Nekem az úszás nem nagyon megy, különösen hidegben — veszi át a szót Györgyi —, úgy hogy ezt kihagyom majd, bár a megyei selejtezőt végiglubikoltam.

— És, hogy fogod tudni teljesíteni a hátralévő két sportágat? — kérdelem a frissen összevart térdére pillantva.

— Fociztunk az egyik edzés után — említi most már mosolyogva —, és levált egy kis porcdarab; műteni kellett. Az evezést valószínűleg úgy oldom meg, hogy kormányos hajóval lapátolunk majd, s én leszek a kormányos, a bringatúrára pedig remélem, már teljesen rendbe jövök.

— Hogyan értékelitek ezt az akciót?

— Azért találták ki — kezdi Dezső —, hogy rendszeresen sportoljunk. Ezt nálam nem nagyon sikerült elérni, de azért mindig összeszedem magam a különböző próbákra.

— Nagyon jó dolognak, ügyes kezdeményezésnek tartom az „Aranyjelvényesek” mozgalomát — vélekedik Györgyi. — Megmozgatja az embereket, s célja is van (még ha „mézesmadzag”-nak tűnik is). Egy csodaszép melegtűt adnak azoknak, akik sikeresen helytállnak, úgy hogy én főleg ezért hajtok most. Ezután is ki kellene találni valami hasonló, jó sportakciót.

Nincsenek sokan a közgázósok, akik ilyen vállalkozó szelleműek, de akik csinálják, azok vallják, hogy remek dolog. Nem nehéz felismerni őket, hiszen szívesen, s kicsit talán büszkén is hordják azokat a sajátos holmikat (trikó, szatyor, stb.), amiket egy-egy próba után kapnak a rendezőktől.

Úgy tűnik, van lelkesedés, sokan örömmel fogadták a „kihívást”. Most már csak a szervezőkön a sor, hogy sportszerű, korrekt módon választsák ki a moszkvai olimpiára utazókat, ha már egyszer ez volt a tét.

★
A KISZ KB — mint arról a honvédelmi és sportosztály tájékoztatta lapunkat — hétfőn döntött a kiválasztás módjáról. Eszerint 1980. április 13. és július 10. között sportvetélkedőn — tíz különböző sportágban — párvialdal formájában döntik el az utazók személyét. Elméleti (olimpiatörténeti, de nem lexikális) kérdésekre csak akkor kerül sor, ha a párvialdon döntetlen születik. (Jelenleg négy-százán teljesítették a próbákat, de a szervezők úgy számítják, hogy 1000–1200-an vesznek majd sikeresen az akadályokat.)

Egyébként a vetélkedőről minden résztvevő részletes tájékoztatást kap majd. B. L.

Divat a tenisz

Egy délelőtt a Feneketlen tónál

Rekkenő hőség van már reggel 8 órakor is. Sokan — akik tehetik — ilyenkor a kellemes-hűvös uszodát keresik fel, ám a fehér sportigazi szerelmesei a kánikulában, a tűző napsütésben is lankadatlan lendülettel ütik, nyelik, pörgetik a kis teniszlabdát. Közéjük tartozik jó néhány közgázós is, akik a testnevelési tanszék által szervezett tenisztanfolyamon vesznek részt. Szokatlanul színes szerelésben játszanak a lányok a Feneketlen tónál lévő sporttelep központi pályáján, az úgynevezett „center court”-on.

(Nevezetes, tenisztörténelmi érdekességű ez a kies pálya, hiszen a felszabadulás után egy-két évig a Gázművek jártéktelepe mellett ebben a látványos teniszparadicsomban bonyolították le a különböző nemzetközi mérkőzéseket, így Davis Kupa találkozókat is. Úgy hogy, a sportág hazai nagyjai — mint például Asbóth József — is megfordultak ezen a pályán. De — hogy egy közelebbi példát is hozunk — Taróczy Balázs is itt kezdte pályafutását, vagy hatévesen.)

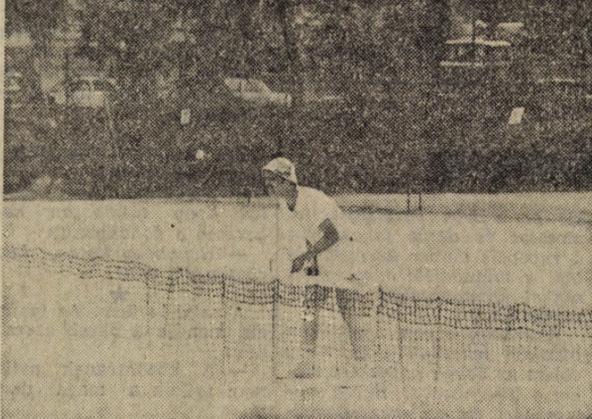
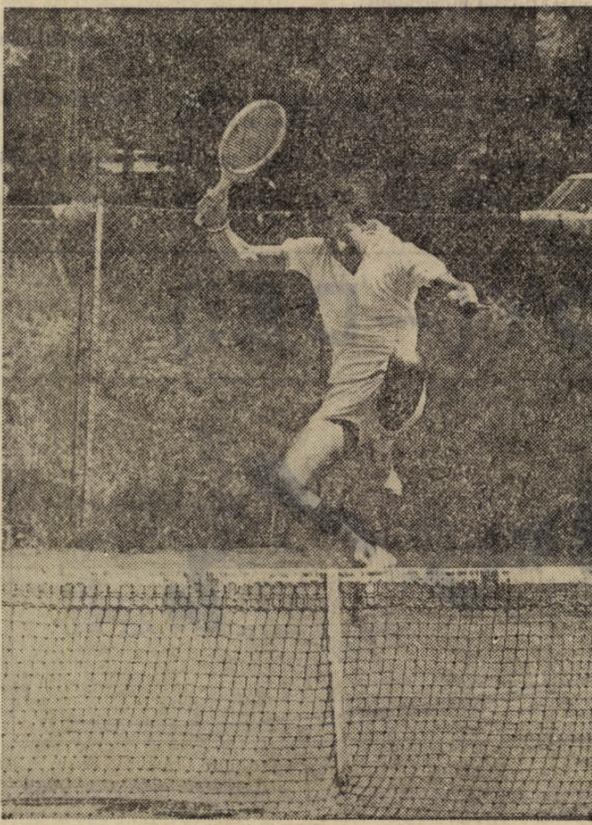
Nincs különösebb bemelegítés, mindenki érzi-tudja, milyen mozgást kell végeznie ahhoz, hogy ne húzódjon meg az izma, bár ebben a kivételesen melegben csaknem minden résztvevő eltekint a bevezető mozgástól. Páronként állnak fel egymással szembe, ki a pályán, ki a mellett, s szivacslabdával gyakorolják az alapvető ütéseket, így a tenyerest és a fonákat.

Katona Sándor, a testnevelési tanszék munkatársa (mellesleg a Honvéd teniszedzője) segíti-oktatja ma a „nebulókat”, a meleg ellenére nagyon jó hangulatban, oldott, vidám légkörben.

(Szerdánként különben Nándori Attila vezeti a foglalkozásokat, de most éppen egy kéthetes edzőtáborozással egybekötött nemzetközi verseny előkészületeivel volt elfoglalva, s így történt az edzőcsere. Ezen a belgiumi túrán egyébként — a szövetség megbízása alapján — fiatal, 14–17 éves, tehetséges teniszpalántákat gardíroz. Azt mondják a lányok, hogy kitűnően oktat, akárcsak Katona Sándor, szívesen és nagyon türelemmel foglalkoznak külön-külön mindenkiel.)

Kocsis Margit (III. tanár „B”) nagy buzgalommal tanulja a különböző ütésefajtákat. Az intenzív, kb. 10 perces gyakorlás után, úgy látom, jólesik neki egy kis pihenő. Elmondja, hogy korábban tollaslabdázott és mindent elkövetett azért, hogy elsajátítsa az úszás fortélyait, de ez sehogysem akart sikerülni. Mozgásigényét viszont feltétlenül ki akarta elégíteni, így jelentkezett erre a tenisztanfolyamra, ahova főleg harmadéveseket toborzott a testnevelési tanszék. „Valami megmozdult a tanszéken — mondja Margit —, ez is remek ötlet volt, így kell ezt csinálni. Néhány hasonló akcióval nagyon sokat tehetnek, s tesznek is az «edzett ifjúságért». Aztán azon morfondírozik, hogy mennyire bonyolult, összetett játék a tenisz. „Kívülről egyszerűbbnek látszik — mondja —, de itt bent már egészen más. Sok mindenre kell figyelni: a labdára, a lábunkára, a mozgásra, s ezek harmóniájára, összhangjára. Nagyon szép sport.”

Ronyecz Borbála (III. tanár „B”) szerint divat teniszezni, úgy fogalmaz, hogy „sikk a tenisz”. Bori a Tatabányai Bányászban korábban diszkoszot dobott, úgyhogy erős karja már eleve reményt adhat neki a sikeres teniszoláshoz. Csak azon kesereg, hogy balkezes. „Ha kettő van belőle, akkor tényleg kesereghet” — szól közbe tréfásan Katona Sándor, s ezen mindenki jól derül. Aztán komolyra veszi, s hozzáfűzi: „ez csak előny lehet”. Aztán Bori bebizonyítja, hogy egyáltalán nem kétbalkezes, sőt egy páradésán ki-elezett fonák-ütést követően a tanár úr már

Fotó: Fáth Péter

egyenesen úgy biztatja, hogy ezt az ütést még Connors is megirigyelhetné.

(Időközben megérkezik a pályára négy „menőbb” közgázós teniszező is. Ok már nem „labdát szednek”, hanem komoly témeccset játszanak. Összeszokott, szimpatikus társaság, előírászerű szerelésben. Magas István egyenesen vízilabdaedzésről érkezett, s kiegészítő sportként üzi a teniszt. Az ő párja lapunk fotósa, Fáth Peti, akik ezúttal kemény küzdelemben alulmaradtak az ex-diáktrektor, Pápai Béla és barátja Dévényi Gabi alkotta duóval szemben.)

A kezdők közt felbukkan egy valódi tehetség is. Remekül pörgeti a tenyerest és a fonákat is. Valami természetes adottsága van ehhez a játékhöz. Katona Sanyi fel is sóhajt: „Milyen kár, hogy nem kezdett el gyerekkorában teniszezni. Most bizony valamelyik első osztályú csapatban játszana.” Az östehelesség, a felfedezett pedig Földing Zsuzsa, III. tervgazdós. Kicsit zavartan veszi tudomásul az elismerő szavakat, de azért nagyon jólesik neki. Korábban kézilabdázott, kosarazott, és ki tudja még mi mindent csinált, egy szóval, szinte az összes sportágat kipróbálta.

Kék, ujjatlan trikó, rövid farmernadrág, copfba fogott haj: Lehoczky Zsuzsa, III. tervgazd. Eppen egy szusszanásnyi pihenőt tart, mert partnere beszaladt valamért az öltözőbe. Meprobálunk árnyékot keresni, de sehol a környéken nincs egy enyhítő adó, hűvös hely. „Szép, látványos sport a tenisz, és alacsonyabb szinten is élvezhetőbb, mint a többi játék” — vélekedik Zsuzsa, aki már majdnem minden sportágat kipróbált. — „Gyakran rásütik, hogy úri sport. Ha 10 ezer forintos felszereléssel csinálna valaki, akkor valóban úri játék, sőt, sznob sport — vannak ilyenek is egyébként —, de különben ma már erről szó sincs. Az igaz, nem könnyű pályához jutni, de szerintem, aki akarja, megtalálhatja a módot, hogy e kedvtelésének hódolhasson. Nekünk ez a tanfolyam óriási lehetőség, ingyen, s nem súlyos szünetekért tanulhatunk meg teniszezni.”

Összintén szólva nem irigylen most a teniszedzőket, de tiszteltet érezek irántuk. Ilyen melegben igazán kitartóan gyakoroltak, s noha fáradtan vonulnak 11 óra körül az öltözőbe, azért látszik rajtuk, hogy jólesett nekik a mozgás. Az egyik lány, már felöltözve, az árnyékban mondja, hogy „úgy remegnek a lábaim, de legalább érzem az izmaimat, érzem, hogy vagyok”. Kérdelem a tanár úrtól, hogy birta a meleget, és a lányokat, fiúkat. „Szerencsés vagyok, jól viselem a kánikulát, bár azért kicsit megsomjaztam. A sráccokkal pedig öröm dolgozni; nagyon lelkesek, mindenben hallgatnak ránk, s nem ügyetlenek.”

(Ezt a tenisztanfolyamot immár néhány éve minden áprilisban meghirdeti a testnevelési tanszék. Idén három alkalommal (hétfőn, szerdán, pénteken) három oktató — Török György, Nándori Attila és Katona Sándor — foglalkozik azokkal a közgázósokkal, akik most ismerkednek ezzel a szép sporttal.)

Dél felé jár, lassan kiürül, elcsendesedik a teniszparadicsom. Nem hivatalos statisztikák szerint a világon mintegy kétszázmillió ember teniszezik egyesületekben. Emellett szinte felbecsülhetetlen azoknak a száma, akik csak alkalmasszerűen, pusztán kedvtelésből játszanak. Az UNESCO kimutatása szerint a tenisz az egyik legnépszerűbb sportág lett a világon. Örvendetes, hogy hazánkban is óriási népszerűsége tette szert a fehér sport, s a közgázósok is megismerkedhetnek ezzel a varázslatos játékkal. S aki egyszer elkezd, aligha tudja abbahagyni.

Borsi László

Tréfák

— Drága Dusán, szerelmem... suttogja Margit kisasszony.

— De hiszen én Vladiszlav vagyok!

— Bocssás meg, azt hittem, szerda van.

Egy veszélyes jelenetnél a filmszínész így fordul a rendezőhöz:

— És mi lenne akkor, ha elszakadna a kötélt?

— Nagyszerű ötlet! — kiált lelkesen a rendező.

Két barát beszélget:

— Holnap tartom a harmincadik születésnapomat...

— Micsoda véletlen, én is.

— De én csak először!

A férj késő éjjel ér haza. Nem gyújt villanyt, úgy nyitja ki a hálószobáját. A feleség megszólal:

— Te vagy az, drágám?

— Nem — válaszolja a férfi —, én vagyok az, a férjed!

— Szörnyűek az emberek! Alig szálltam fel a vonatra, máris ellopták a pénzem!

— Ne csodálkozzék asszonyom, hiszen ez gyorsvonat.

HUMORZSÁK

Gondolatok

A férfi nő nélkül olyan, mint a gőzmozdony gőz nélkül.

A pesszimizmus az élet esélyeinek elpazarlása. Az optimizmus viszont visszaélés azokkal.

A hibák olyanok, mint a gépkocsik fényzőrója: csak a másoké zavar bennünket.

Képzeld el, milyen csend lenne akkor, ha az emberek csak arról beszélnének, amit tudnak!

Csak a kis emberek verekszenek a presztízserért, a nagyoknak van.

A civilizáció egyik legnagyobb kudarca: a művelt töklök.

A lepke mondja: Egy százéves teknősbéka! Hogy lehet valaki ilyen elmaradott!

Az éger mondja: A madarak! Micsoda csökevények! Nem értem, hogy lehet valaki madár!

A veréb mondja: Van valami értelme a pacsirtának? Kizárt dolog. Csak egy igazság van: a veréb.

A ponty mondja: Egy élőlény sem élhet meg a levegőn.

A szamár mondja: Fúj! Milyen súlyos időket élünk és a vadcsereznnyefa nem szégyell virágni!

Levél

Szeretek levelet kapni, különösen lányoktól. Így a minap is nem kis boldogság töltött el, amikor a küldemények között fölfeletem egy formás, kézzel — s illy módon feltehetőleg lány által — írott levelet. Az írás szívmelegítően kezdődött, hiszen már az elején közölte, hogy szerencse fog érni. Mivel nem mindig nézem meg előre, kinek az aláírása díszleg a levél végén, így most is sok mindenre gondoltam. Többek között arra, hogy netán rég nem látott barátom érkezik a napokban, vagy esetleg ötösöm lesz a lottón. Ez utóbbit megjósolni persze merő badarság, de azért néhány másodpercig ezen morfondírozni, igazán kellemes időöltés. A továbbiakban megtudtam, hogy mekkora szerencse ért néhány, általam nem ismert embert — akikről, úgy látszik, levélíró-barátomm feltehetőleg, hogy közös ismerőseink —, de ugyanígy nem tudtam hova tenni azokat sem, akikről úgy tájékoztattott a levél, hogy az utóbbi időben kellemetlen szituációkba keveredtek. Sosem állhattam az időtlen pletykálkodást, így ezek az információk sem csigázták fel különösképpen az érdeklődésemet. De kíváncsi voltam ismét az én szerencsémhez hozakodott elő az írás, ami azonban már — meg lehet vetni érte — fölöttem érdekelt. Voltaképpen alig kell csinálnom valamit, s szerencse fog érni. Mégpedig pontosan négy nap múlva. Ez igazán remek dolog.

A negyedik napon különös megilletődöttséggel vártam a nem mindennapi pillanatot. Megkaptam a fizetésemet (amit nem nagyon minősíthetek szerencsének, hiszen megdolgoztam érte), jártam orvosnál, találkoztam egy-két csinos barátnőmmel (ez máskor is megesett már), ott főttem az EMKE-nél vagy 50 fokos melegben a könyvhét megnyitóján, és elkerültem néhány pénteken esedékes forgalmi dugót (mondjuk ez utóbbit a szerencse rovatba könyvelhetem el, de őszintén szólva ennyivel azért nem lehet ki-elégíteni). No, de nem traktálok tovább az olvasókat magánügyeimmel, ezeket is pusztán azért soroltam el, hogy nyilvánvaló legyen: semmi különösebb szerencse nem ért. Lóvá tettem volna?

Persze lehet, hogy azért nem ért szerencse, mert nem adtam fel húsz levelet ugyanazzal a szöveggel? Ki tudja? De, ha így van, akkor most sietve pótolom a mulasztásomat: 2100 példányban továbbítom ismerősöknek és számomra ismeretleneknek. (Meg aztán sajnálnám is, ha ez a lánc rajtam akadna el.) Így hát azt kérem csak, küldjék tovább újabb húsz helyre. És figyeljék a negyedik napot! Jó szerencsét!

B. L.

— Doktor úr, semmit ne titkoljon előttem! Tud-e még a férjem — ilyen bonyolult kéztörés után edényt mosogatni?

— Jankó játszunk iskolást. — Jó. Én hiányozni fogok.

— Téged miért hoztak be? — kérdezi az eltélt az újonnan érkezett szobatársat.

— Az átkozott szórakozottságom miatt! Meg akartam szöktetni a menyasszonyomat, de a nagy sietségben csak a hozományát vittem magammal.

A tó partján egy tábla van a következő felirással: „Fürdeni tilos! A büntetés 500 korona! Nyáron 50 százalék kedvezmény.”

— Már nem tudom, hogy mit csináljak! A férjem állandóan a lányok után fut.

— Vegyél neki egy számmal kisebb cipőt, és akkor nyugodt lehetsz.

— Nem tudom elfogadni magától ezt az ajánlott levelet — mondja a postán a tisztviselő —, mivel a címben két szó olvashatatlan!

— Melyik két szó? — kérdezi a feladó, egy idősebb úr.

— A Kudelka és a Presov...

Érdekességek, kuriózumok

A banán dicsérete

Tápláló a banán? Mi mindent tartalmaz?

Nemcsak tápláló, hanem nagyon könnyen is emészthető, még a beteg gyomrúak számára is. Tápértékét tekintve egy kilogramm banán egyenértékű mintegy 1 liter tejjel, vagy egy kilogramm halhússal, vagy fél kilogramm sertéshússal, vagy 10 tojással. A banánnak van valamennyi nálunk árusított gyümölcs közül a legnagyobb tápértéke. Nagymennyiségű glicidet tartalmaz, ezenkívül cukrot, keményítőt, ásványi anyagokat, D, A, B1 B2 B6 vitamint, fekélyképződés elleni hatóanyagot. A banán fontos tulajdonsága, hogy soha nem fergesedik meg.

Az első tengeri rezervátum

Az első tengeri rezervátum a Szovjetunióban Vlagyivosztoknál alakult a Nagy Péter-öbölben. Itt nyolc sziget van összesen 63 ezer hektár területen. Ez a terület gazdag vízivényekben és állatokban, amelyeknek egyes fajait csak itt fordulnak elő.

A világító cipők

Az Adidas cég a gyerekek számára új sportcipőt gyárt, amelyet foszforeszkáló jelzéssel látott el. Így a cipőt a sötétben 120 méteres távolságból is észre lehet venni.

Hogyan nő a haj?

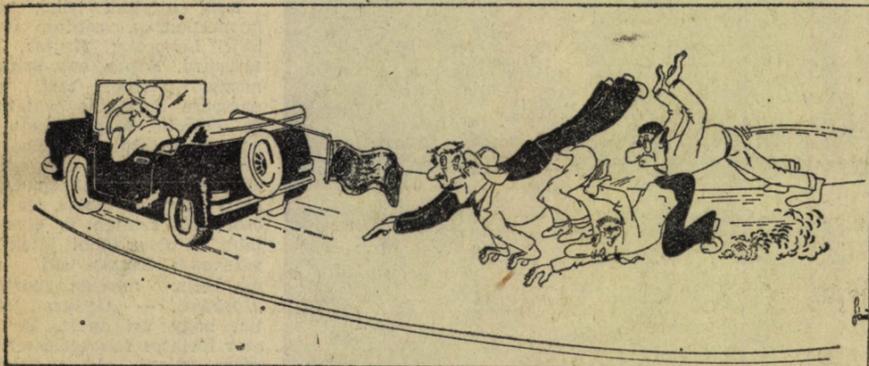
Az emberi haj gyorsabban nő nyáron, mint a hűvösebb évszakokban. Míg februárban naponta 0,305 millimétert nő, addig augusztusban naponta 0,545 mm-t. Ha valakit teljesen megnyírának, akkor a haja egy hónap alatt 0,9 cm-t nőne. Nyáron viszont ugyanannyi idő alatt 1,8 cm-t nő a haj. A bécsi biológiai intézet kutatói ezt azzal magyarázzák, hogy magasabb hőmérsékleten a biológiai rendszerben is gyorsabbak a vegyi folyamatok.

Az ember legrégebbi nyomai

A kaliforniai egyetem régészei Észak-Afrikában megtalálták az ember legrégebbi nyomait. Ezeket a nyomokat feltehetően egy négytagú család hagyta maga után, amely kb. 4300 évvel ezelőtt haladt végig a Mojave folyó partján.

A nyomok egy olyan területen vezetnek keresztül, amelyen valamikor amerikai topolyafák nőttek és fennmaradásukat egy tűzvésznek köszönhetik, amely megkemélték a 4300 évvel ezelőtt haladt végig a Mojave folyó partján.

ADY(-DE!)

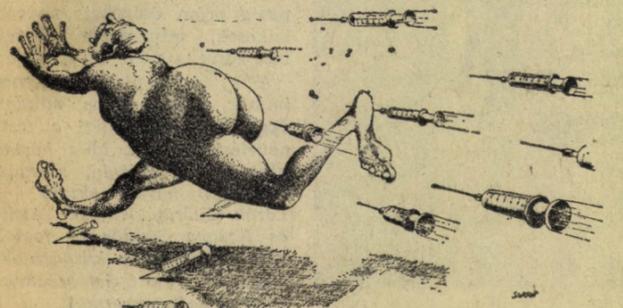

A rajtot készítette Lóczi

Sztorik

Orosz dolgozat. Folytak a szokásos előkészületek. A tanárnő gondosan elmagyarázza, mit hova kell írni: középre azt, hogy ellenőrző dolgozat, a jobb felső sarokba a nevet, csoportszámot stb. E közben egyszer csak éktelen röhhögésbe tör ki Péter. Nehezen lehet elképzelni, min tud ilyen jót mosolyogni bárki is egy véstjósító számonkérés előtt. De Péter azonnalmód mondja is: Gábor már puskázik, az én nevémet írta fel a saját dolgozatára!

Az egyik orosz tanárnő mesélte: Reggel munkába készülődik a családja. Mindenki el látja a teendőit, a házi munkamegosztásnak megfelelően. Ötéves kislának egyelőre még csak a befejező szakaszban jut közös érdekű feladata. Édesanyja mondja is neki, hogy menjen ki a lépcsőházba és hívja a liftet. A kislány odaáll a felvonó elé, csöppet gondolkodik, majd hívja: „Gyere lift, gyere!”

C. Serret rajza

Gyermekbetegség

Az utóbbi időben sokaknál fura tüneteket lehet észlelni. Nem tudom ki milyen megfigyeléseket tett, mindenestre egyik orvosismerősem szerint hazánkban egyre gyakoribb a gyermekbetegség. No, nem a baloldaliságra gondolok, hanem sokkal prózaibb dolgokra, a rubeolára és a bányahimlőre. Nagy dírat ez manapság a felmótték körében is, s nemcsak a tíz éven aluliakat „üti

ki” ez a kór. Természetesen mosolyt és derűt fakaszt ez a rubeolás ember környezetéből, s mindenféle megjegyzésekkel kommentálják az eseményeket.

Akárhogy is van, úgy vélem büszkék lehetünk arra, hogy ebben az évben kaptuk el ezeket a betegségeket. Ennyi szolidaritást igazán megérdemelnek a kis lurkók. Végére is nemzetközi gyermekév van.

Kérdések

— Mit mondtál neked a papa, amikor megkérte a kezem?

— Semmit. A nyakamba esett és sirt és sirt...

Két barát beszélget:
— Szereted őt.
— Nehéz lenne megmondani. Még nem tudom, hogy mennyit keres.

— Igaz, hogy két szerelmed van?
— Nem igaz. Az egyik a férjem.

— A szomszéd egy különöc...

— Miért?
— A konyhában tartja a szobanövényeket!

— A feleség mondja a férjnek: Születésnap megjelét akarok neked készíteni. Mondd meg, hogy milyen nyakkendőszín tetszik neked a legjobban?

Egy részeg férfi így sóhajt fel:
— Miért van a világon anynyi pénz? Miért? És ha már van, akkor miért nincs?

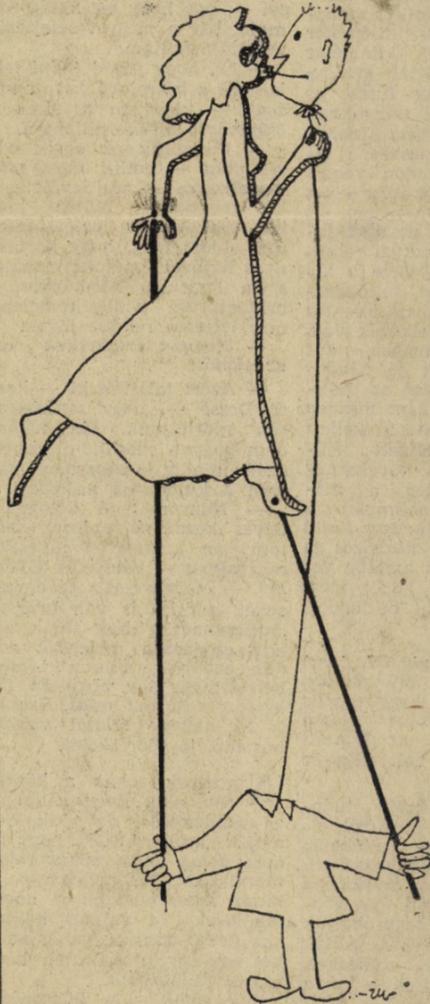
— Igaz, hogy a feleséged visszament a szüleihez?
— Igaz, azt mondta, hogy már nem tudja tovább enni a főzőmet.

Egy idős férfi megállt az utcán egy kislányt.
— Fiacskám, nem gondold, hogy túlságosan korán kezdted a dohányzást?
— Hogyhogy korán, hiszen rögtön dél van!

A színház üres. Az igazgató azt mondja a darab szerzőjének:
— A közönségnek nyilván nem tetszik a maga darabja.

— Honnan tudja, amikor senki sincs itt?

F
E
L
A
F
E
J
J
E
L

— A legnehezebb hangszer a zongora.

— Ön zongoraművész?

— Nem szállítómunkás vagyok.

— Mi a foglalkozása?

— Esténként a színházban játszom.

— És mit csinál egész nap?

— Hogy lehet az, hogy te, aki vegetáriánus vagy, sült kacsát eszel?

— Egyszer egy héten böjzölök...

Két hölgy beszélget a házasságról.

— Úgy gondolom — mondja az egyik —, a házasság sivatagi délibábra emlékeztet: paloták, pálmák, tevék...

Azután a palota eltűnik, majd a pálmák is eltűnnek, s végül az ember kettesben marad a tevével.

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

Felelős szerkesztő:

FARKASINSZKYNE HALAY EDII

Szerkesztőség:

1093 Budapest, IX. Dimitrov tér 8.

Telefon: 174-548

Kiadó: Hirtlapkiadó Vállalat

Budapest VIII., Blaha L. tér 3.

Felelős kiadó:

CSOLLANY FERENC

79-2307 Szikra Lapnyomda

Budapest

Felelős vezető:

CSÖNDES ZOLTAN

vezérgazgató